

585
1970

585

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები, № 6,
1970 წლის ივნისი

(დანართი)

48

ВЕДОМОСТИ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР
№ 6, ИЮНЬ 1970 ГОДА

(ПРИЛОЖЕНИЕ)

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის
საქორწინო და სოჯახო კოდექსი

КОДЕКС О БРАКЕ И СЕМЬЕ

**ГРУЗИНСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ**

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს უწყებები, № 6,
1970 წლის ივნისი

(დანართი)

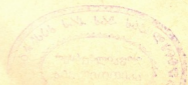
ВЕДОМОСТИ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР,
№ 6, ИЮНЬ 1970 ГОДА

(ПРИЛОЖЕНИЕ)

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის
სამრწმინო და საოჯახო კოდექსი

КОДЕКС О БРАКЕ И СЕМЬЕ

ГРУЗИНСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ

საქართველოს სსრ საქორწინო და საოჯახო კოდექსი

ზრუნვა საბჭოთა ოჯახისათვის, რომელშიც ჰარმონიულად არის შეხამებული მოქალაქეთა საზოგადოებრივი და პირადი ინტერესები, საბჭოთა სახელმწიფოს ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა.

საბჭოთა კავშირში, რომლის შემადგენლობაში საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა შედის სხვა მოკავშირე რესპუბლიკებთან ნებაყოფლობითი გაერთიანებისა და თანასწორუფლებიანობის საფუძველზე, შექმნილია ოჯახის განმტკიცებისა და აყვავების ყველაზე ხელშემწყობი პირობები. განუხრელად უმჯობესდება მოქალაქეთა მატერიალური კეთილდღეობა, ოჯახის საბინაო-საყოფაცხოვრებო და კულტურული პირობები, სოციალისტური საზოგადოება დიდ ყურადღებას უთმობს დედობის დაცვასა და წახალისებას, ბედნიერი ბავშვობის უზრუნველყოფას.

მოზარდი თაობის კომუნისტური აღზრდა, მისი ფიზიკური და სულიერი ძალების განვითარება ოჯახის უმნიშვნელოვანესი მოვალეობაა. სახელმწიფო და საზოგადოება ყოველმხრივ ეხმარებიან ოჯახს შვილების აღზრდაში, ფართოვდება საბავშვო ბაღების, ბაგების, სკოლა-ინტერნატებისა და სხვა საბავშვო დაწესებულებათა ქსელი.

საბჭოთა ქალს უზრუნველყოფილი აქვს საჭირო სოციალურ-საყოფაცხოვრებო პირობები, რომ ბედნიერი დედობა შეუხამოს სულ უფრო აქტიურ და შემოქმედებითს მონაწილეობას საწარმოო და საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში.

საბჭოთა კანონმდებლობა ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ მოწოდებულია აქტიურად შეუწყოს ხელი ოჯახური ურთიერთობის საბოლოოდ გათავისუფლებას მატერიალური ანგარიშიანობისაგან, ყოფაცხოვრებაში ქალის უთანასწორო მდგომარეობის ნაშთების აღმოფხვრას და ისეთი კომუნისტური ოჯახის შექმნას, რომელშიც სრულად დაკმაყოფილება ადამიანთა ღრმა პირადი გრძობები.

კ ა რ ი

ზოგადი დებულებანი

თავი პირველი

ძირითადი დებულებანი

მუხლი 1. საქართველოს სსრ საქორწინო და საოჯახო კოდექსის ამოცანები. საქართველოს სსრ საქორწინო და საოჯახო კოდექსის ამოცანებია:

შემდგომი განმტკიცება საბჭოთა ოჯახისა, რომელიც კომუნისტური მოძრაობის პრინციპებს ემყარება;

საოჯახო ურთიერთობის დამყარება ქალისა და მამაკაცის ნებაყოფლობით, საქორწინო კავშირზე, ოჯახის ყველა წევრის მატერიალური ანგარიშაინობისა, გან თავისუფალი ურთიერთსიყვარულის, მეგობრობისა და პატივისცემის გრძნობებზე;

სამშობლოს ერთგულების, შრომასთან კომუნისტური დამოკიდებულების სულისკვეთებით ოჯახის მიერ შვილების აღზრდა, რაც ორგანულად შეხამებულია საზოგადოებრივ აღზრდასთან, და შვილების მომზადება კომუნისტური საზოგადოების მშენებლობაში აქტიური მონაწილეობისათვის;

დედისა და ბავშვის ინტერესების ყოველმხრივი დაცვა და თითოეული ბავშვისათვის ბედნიერი ბავშვობის უზრუნველყოფა;

საოჯახო ურთიერთობაში წარსულის მავნე გადმონაშთებისა და ჩვეულებების საბოლოოდ აღმოფხვრა;

ოჯახის წინაშე პასუხისმგებლობის გრძნობის დანერგვა.

მუხლი 2. ურთიერთობა, რომელსაც აწესრიგებს საქართველოს სსრ საქორწინო და საოჯახო კოდექსი

ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების კანონმდებლობის საფუძვლების შესაბამისად საქართველოს სსრ საქორწინო და საოჯახო კოდექსი ადგენს დაქორწინების წესსა და პირობებს, აწესრიგებს პირად და ქონებრივ ურთიერთობას, რომელიც წარმოიშობა ოჯახში მეუღლეთა შორის, მშობლებსა და შვილებს შორის, ოჯახის სხვა წევრებს შორის, ურთიერთობას რომელიც წარმოიშობა შვილად აყვანასთან, მეურვეობასა და მზრუნველობასთან, ბავშვების აღსაზრდელად აყვანასთან დაკავშირებით, ქორწინების შეწყვეტის წესსა და პირობებს, მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების რეგისტრაციის წესს.

მუხლი 3. ქალისა და მამაკაცის თანასწორუფლებიანობა საოჯახო ურთიერთობაში

საოჯახო ურთიერთობაში ქალსა და მამაკაცს თანაბარი პირადი და ქონებრივი უფლებები აქვთ.

უფლებათა თანასწორობას ოჯახში საფუძვლად უძევს ქვეყნის სახელმწიფო, საზოგადოებრივ-პოლიტიკური, სამეურნეო და კულტურული ცხოვრების ყველა დარგში ქალისა და მამაკაცის თანაბარი უფლებები, რაც განმტკიცებულია სსრ კავშირის კონსტიტუციით და საქართველოს სსრ კონსტიტუციით.

მუხლი 4. საოჯახო ურთიერთობაში მოქალაქეთა თანასწორუფლებიანობა მათი ეროვნების, რასისა და რელიგიასთან დამოკიდებულების მიუხედავად

ყველა მოქალაქეს, მიუხედავად მისი ეროვნებისა, რასისა და რელიგიასთან დამოკიდებულებისა, საოჯახო ურთიერთობაში აქვს თანაბარი უფლებები.

საქართველოს სსრ საქორწინო და საოჯახო კანონმდებლობა წყვეტს საერთოებს, რომლებიც მიეკუთვნება მის გამგებლობას ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების კანონმდებლობის საფუძველზე. ამგვარად, აღნიშნული კანონმდებლობის საფუძველზე, აგრეთვე საქორწინო და საოჯახო ურთიერთობის იმ საკითხებზე, რომლებიც უშუალოდ საფუძველებით არ არის გათვალისწინებული.

მუხლი. 8. სხვა მოკავშირე რესპუბლიკის საქორწინო და საოჯახო კანონმდებლობის გამოყენება საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში დაქორწინებას, ურთიერთობას მეუღლეთა შორის, მშობლებსა და შვილებს შორის, შვილად აყვანას, მამობის დადგენას, აღიშენების გადახდევინებას, მეურვეობისა და მზრუნველობის დაწესებას, განქორწინებასა და მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების რეგისტრაციას აწესრიგებს საქართველოს სსრ საქორწინო და საოჯახო კანონმდებლობა.

ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ სსრ კავშირის და მოკავშირე რესპუბლიკების კანონმდებლობის საფუძველების შესაბამისად ქორწინების, შვილად აყვანის, მეურვეობისა და მზრუნველობის დაწესების ნამდვილობას და მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ნამდვილობას, რომლებიც მომხდარია სხვა მოკავშირე რესპუბლიკებში, განსაზღვრავს იმ მოკავშირე რესპუბლიკის კანონმდებლობა, რომლის ტერიტორიაზედაც მოხდა დაქორწინება, შვილად აყვანა, მეურვეობისა და მზრუნველობის დაწესება ან რეგისტრირებული იყო მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტი.

თავი მესამე

სასარჩელო ხანდაზმულობა

მუხლი 9. სასარჩელო ხანდაზმულობის გამოყენება

სასარჩელო ხანდაზმულობა არ ვრცელდება მოთხოვნებზე, რომლებიც გამომდინარეობს საქორწინო და საოჯახო სამართლებრივი ურთიერთობებიდან. გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ამ კოდექსით დადგენილია ვადები დარღვეული უფლებების დასაცავად.

მუხლი 10. სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადის დასაწყისი

სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადა იწყება ამ კოდექსის შესაბამისი მუხლებით დადგენილი დროიდან, ხოლო, თუ ეს დრო აღნიშნული არ არის, მაშინ იმ დღიდან, როდესაც პირმა შეიტყო ან უნდა შეეტყო თავისი უფლების დარღვევა.

მუხლი 11. სასარჩელო ხანდაზმულობის გამოყენების წესი

იმ ნორმების გამოყენებისას, რომლებითაც დადგენილია სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადები, სასამართლო ხელმძღვანელობს საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 77-ე—79-ე და 82-ე—84-ე მუხლებით.

მუხლი 12. ვადების გამოთვლა

გამოთვლა ამ კოდექსით დადგენილი ვადებისა ხდება საქართველოს სასამართლო სამართლის კოდექსის V თავში გათვალისწინებული წესების მიხედვით.

კ ა რ ი II

ქორწინება

თავი მეთხუთხედი

დაქორწინების წესი და პირობები

მუხლი 13. დაქორწინება

დაქორწინება ფორმდება მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ სახელმწიფო ორგანოში.

ქორწინების რეგისტრაცია წესდება როგორც სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ინტერესებით, ისე მეუღლეთა და მათი შვილების პირადი და ქონებრივი უფლებებისა და ინტერესების დაცვის მიზნით.

მუხლი 14. დაქორწინების პირობები

დაქორწინებისათვის აუცილებელია დასაქორწინებელ პირთა თანხმობა და საქორწინო ასაკი.

მუხლი 15. საქორწინო ასაკი

საქორწინო ასაკად დაწესებულია 18 წელი.

გამონაკლის შემთხვევაში მშრომელთა დეპუტატების რაიონული და საქალაქო საბჭოების აღმასრულებელ კომიტეტებს შეუძლიათ შეამცირონ საქორწინო ასაკი, მაგრამ არა უმეტეს ერთი წლით. ამ შემთხვევაში, ის პირი, რომელსაც შეუმცირდა საქორწინო ასაკი, სრულ ქმედუნარიანობას მოიპოვებს დაქორწინების დღიდან.

მუხლი 16. დაქორწინების ვადა და წესი

დაქორწინება ფორმდება ერთი თვის გასვლის შემდეგ იმ დღიდან, როცა დაქორწინების მსურველნი განცხადებას შეიტანენ მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ სახელმწიფო ორგანოში.

ცალკეულ შემთხვევებში, საპატიო მიზეზის არსებობისას, ერთთვიანი ვადა შეიძლება შემცირებულ იქნეს მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო) საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარის მიერ.

მუხლი 17. დაქორწინების საზეიმო ვითარებაში ჩატარება

დაქორწინება ტარდება საზეიმო ვითარებაში.

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგანოები უზრუნველყოფენ ქორწინების რეგისტრაციის საზეიმო ვითარებაში ჩატარებას, დაქორწინების მსურველ პირთა თანხმობით.

მუხლი 18. დაქორწინების დამაბრკოლებელი გარემოებები

დაქორწინება არ დაიშვება:

ა) იმ პირთა შორის, რომელთაგან თუნდაც ერთი დაქორწინებულია სხვასთან;

ბ) პირდაპირი აღმავალი და დამავალი შტოს ნათესავენ შორის, ღვიძლ და აგრეთვე არაღვიძლ დასა და ძმას შორის;

გ) მშვილებელსა და ნაშვილებს შორის;

დ) იმ პირებს შორის, რომელთაგან თუნდაც ერთი, სულით ავადმყოფობის ან ჭკუასუსტობის გამო, სასამართლოს მიერ ცნობილია არაქმედუნარიანად.

თავი მხუთე

მეუღლეთა უფლებები და მოვალეობანი

მუხლი 19. მეუღლეთა უფლება-მოვალეობების წარმოშობა

მეუღლეთა უფლება-მოვალეობებს წარმოშობს მხოლოდ მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ სახელმწიფო ორგანოში გაფორმებული დაქორწინება.

მუხლი 20. მეუღლეთა პირადი უფლებები

დაქორწინების დროს მეუღლენი თავიანთი სურვილისამებრ აირჩევენ ერთ-ერთი მეუღლის გვარს თავიანთ საერთო გვარად, ანდა თითოეული დაიტოვებს თავის ქორწინებამდელ გვარს ან თავის გვარს შეუერთებს მეუღლის გვარს. გვარების შეერთება არ შეიძლება, თუ ორივე მეუღლეს ან ერთ მათგანს ორმაგი გვარი აქვს.

მეუღლეები ოჯახში სარგებლობენ თანაბარი უფლებებით და ეკისრებათ თანაბარი მოვალეობანი.

შვილების აღზრდისა და ოჯახის სხვა საკითხებს მეუღლეები ერთად წყვეტენ.

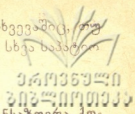
თითოეულ მეუღლეს თავისუფლად შეუძლია აირჩიოს საქმიანობა, პროფესია და საცხოვრებელი ადგილი.

მუხლი 21. მეუღლეთა საერთო თანასაკუთრება

მეუღლეთა მიერ ქორწინების განმავლობაში შექმნილი ქონება წარმოადგენს მათ საერთო თანასაკუთრებას. მეუღლეებს აქვთ ამ ქონებით სარგებლობის, მისი მფლობელობისა და განკარგვის თანაბარი უფლება.

მეუღლეებს თანაბარი უფლებები აქვთ ქონებაზე იმ შემთხვევაშიც, თუ ერთი მათგანი ეწეოდა საოჯახო მეურნეობას, უვლიდა, შვილებს ან სხვა საპატრიარქო მიზეზების გამო არა ქონდა დამოუკიდებელი შემოსავალი.

მუხლი 22. მეუღლეთა საერთო თანასაკუთრებაში წილის განსაზღვრა ქონების გაყოფის დროს

იმ ქონების გაყოფისას, რომელიც წარმოადგენს მეუღლეთა საერთო თანასაკუთრებას, მეუღლეთა წილი თანაბარია. ცალკეულ შემთხვევაში სასამართლოს შეუძლია გადაუხვიოს მეუღლეთა წილის თანაბრობის საწყისს, გაითვალისწინოს არასრულწლოვანი შვილების ინტერესები ან ერთერთი მეუღლის ყურადსაღები ინტერესები. კერძოდ, ერთ-ერთი მეუღლის წილი შეიძლება გადიდებულ იქნეს იმის გათვალისწინებით, რომ მასთან ცხოვრობენ არასრულწლოვანი შვილები, რომ ის შრომისუუნაროა, აგრეთვე რომ მეორე მეუღლე თავს არიდებდა საზოგადოებრივ-სასარგებლო შრომაში მონაწილეობას ან ხარჯავდა საერთო ქონებას ოჯახის ინტერესების საზიანოდ.

მეუღლეთა საერთო თანასაკუთრების გაყოფისას სასამართლო განსაზღვრავს, თუ რომელი ნივთი რომელ მეუღლეს უნდა მიეკუთვნოს. პროფესიული საქმიანობისათვის საჭირო ნივთები (მუსიკალური ინსტრუმენტები, საექიმო მოწყობილობა, ბიბლიოთეკა და ა.შ.), რომლებიც თუმცა ქორწინების დროს არის შექმნილი მეუღლეთა საერთო სახსრებით, გადაეცემა იმ მეუღლეს, რომელსაც ეს ნივთები თავისი საქმიანობისათვის ესაჭიროება.

იმ შემთხვევაში, როდესაც ერთ-ერთ მეუღლეს გადაეცემა ისეთი ნივთი, რომლის ღირებულება მის კუთვნილ წილს აღემატება, მეორე მეუღლეს შეიძლება მიეკუთვნოს შესაბამისი ფულადი კომპენსაცია.

განქორწინებულ მეუღლეთა საერთო თანასაკუთრების გაყოფის თაობაზე სარჩელების მიმართ გამოიყენება სასარჩელო ხანდაზმულობის სამწლიანი ვადა.

მუხლი 23. თითოეული მეუღლის პირადი საკუთრება

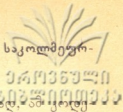
თითოეული მეუღლის პირად საკუთრებას წარმოადგენს:

- ა) ქონება, რომელიც თითოეულ მათგანს ეკუთვნოდა დაქორწინებამდე;
- ბ) ჩუქების ან მემკვიდრეობის წესით მიღებული ქონება.

მეუღლეთა პირად საკუთრებად ითვლება აგრეთვე პირადი მოხმარების ნივთები (ტანსაცმელი, ფეხსაცმელი და ა.შ.), თუნდაც ისინი შექმნილი იყოს ქორწინებაში ყოფნის დროს მეუღლეთა საერთო სახსრებით, გარდა ძვირფასეულობისა.

თითოეული მეუღლის ქონება შეიძლება ცნობილ იქნეს მეუღლეთა საერთო თანასაკუთრებად, თუ დადგენილი იქნება, რომ ქორწინების განმავლობაში დახარჯული თანხების შედეგად ამ ქონების ღირებულება მნიშვნელოვნად გადიდდა (კაპიტალური რემონტი, მშენებლობის დასრულება, გადაკეთება და სხვ.).

მუხლი 24. იმ მეუღლეთა უფლებები ქონებაზე, რომლებიც საკოლმეურნეო კომლის წევრები არიან

თუ მეუღლეები ითვლებიან საკოლმეურნეო კომლის წევრებად, ამ კოდექსის 21-ე—23-ე და 25-ე მუხლებით გათვალისწინებული წესები გამოიყენება მხოლოდ იმ ქონების მიმართ, რომელიც მათი პირადი საკუთრებაა.

მეუღლეთა უფლებები საკოლმეურნეო კომლისა და ერთპიროვნული გლეხური კომლის ქონებაზე განისაზღვრება საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 122-ე—130-ე მუხლებით.

მუხლი 25. გადახდევინება მეუღლეთა საერთო თანასაკუთრებიდან

ერთ-ერთი მეუღლის ვალდებულებათა დასაფარავად გადახდევინება შეიძლება მხოლოდ მისი პირადი ქონებიდან და მისი წილიდან საერთო თანასაკუთრებაში. ასეთი ვალდებულებისათვის მეუღლეები პასუხს აგებენ ქონებით, რომელიც მათ საერთო თანასაკუთრებას შეადგენს იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლო დაადგენს, რომ რაც ვალდებულებით იყო მიღებული, გამოყენებულია მთელი ოჯახის ინტერესებისათვის.

ერთ-ერთი მეუღლის დანაშაულით მიყენებული ზიანის ანაზღაურებისას გადახდევინება შეიძლება მეუღლეთა საერთო თანასაკუთრებიდან იმ შემთხვევაში თუ სასამართლოს განაჩენით სისხლის სამართლის საქმეზე დადგენილი იქნება, რომ ეს ქონება შეძენილი იყო დანაშაულის ჩადენის შედეგად მიღებული სახსრებით.

მუხლი 26. მეუღლეთა ურთიერთრჩენის მოვალეობა

მეუღლეები მოვალენი არიან მატერიალურად დაეხმარონ ერთმანეთს. ასეთ დახმარებაზე უარის თქმის შემთხვევაში შრომისუუნარო მეუღლეს, რომელიც მატერიალურ დახმარებას საჭიროებს, უფლება აქვს სასამართლოს საშუალებით მიიღოს სარჩო (ალიმენტი) მეორე მეუღლისაგან, თუ ამ უკანასკნელს შეუძლია მისი მიცემა.

ცოლს, ორსულობის პერიოდში და ბავშვის დაბადებიდან ერთი წლის განმავლობაში, უფლება აქვს, სასამართლოს საშუალებით მიიღოს სარჩო (ალიმენტი) ქმრისაგან, თუ ამ უკანასკნელს შეუძლია მისი მიცემა. ალიმენტის ოდენობის განსაზღვრისას სასამართლომ მხედველობაში უნდა მიიღოს ორსულობასა და მშობიარობასთან დაკავშირებით გაწეული ხარჯებიც.

მუხლი 27. განქორწინების შემდეგ მეუღლის რჩენის მოვალეობა

შრომისუუნარო მეუღლე, რომელსაც დახმარება სჭირდება, მეუღლისაგან ალიმენტის მიღების უფლებას ინარჩუნებს განქორწინების შემდეგაც, თუ იგი შრომისუუნარო გახდა განქორწინებამდე, ან ერთი წლის განმავლობაში განქორწინების დღიდან.

თუ მეუღლენი ხანგრძლივი დროის განმავლობაში იმყოფებოდნენ ქორწინებაში, სასამართლოს უფლება აქვს ერთ-ერთ მეუღლეს გადაახდევინოს ალიმენტი იმ განქორწინებული მეუღლის სასარგებლოდ, რომელსაც დახმარება სჭირდება, იმ შემთხვევაშიც, როცა მეუღლეს საპენსიო ასაკი შეუსრულდა და უკუნიშნული უკვიანეს ხუთი წლისა განქორწინების დღიდან.

ამ კოდექსის 26-ე მუხლის მეორე ნაწილით გათვალისწინებულ უფლებას კოლი ინარჩუნებს იმ შემთხვევაშიც, თუ იგი დაორსულდა განქორწინებამდე.

მუხლი 28. მეუღლის რჩენის მოვალეობისაგან გათავისუფლება ან ამ მოვალეობის შეზღუდვა ვადით

სასამართლოს შეუძლია გათავისუფლოს მეუღლე მეორე მეუღლის რჩენის მოვალეობისაგან ან განსაზღვრული ვადით შეზღუდოს ეს მოვალეობა, თუ მეუღლეები ქორწინებაში იმყოფებოდნენ ხანმოკლე დროით, ან თუ მატერიალური დახმარების მომთხოვნმა მეუღლემ უღირსი საქციელი ჩაიდინა ალიმენტის გადახდელის მიმართ, აგრეთვე, თუ მატერიალური დახმარების მომთხოვნი მეუღლის შრომისუუნარობა გამოწვეულია სპირტიანი სასმელების ან ნარკოტიკულ ნივთიერებათა ბოროტად გამოყენებით, ანდა მის მიერ დანაშაულის ჩადენით.

მუხლი 29. მეუღლის სარჩენი სახსრების ოდენობა

მეუღლის სასარგებლოდ გადასახდელი სახსრების ოდენობა განისაზღვრება ყოველთვიურად გადასახდელი მტკიცე თანხის სახით მეუღლეთა მატერიალური და ოჯახური მდგომარეობის გათვალისწინებით.

ერთ-ერთი მეუღლის მატერიალური ან ოჯახური მდგომარეობის შეცვლისას თითოეულ მეუღლეს უფლება აქვს სასამართლოს მიმართოს სარჩელით ალიმენტის ოდენობის შეცვლის შესახებ.

მუხლი 30. მეუღლისაგან სარჩოს მიღების უფლების მოსპობა

მეუღლისაგან სარჩოს მიღების უფლება მოისპობა თუ აღარ არსებობს ამ კოდექსის 26-ე და 27-ე მუხლებით გათვალისწინებული საფუძვლები, აგრეთვე იმ შემთხვევაში, როდესაც სარჩოს მიმღები განქორწინებული მეუღლე ხელახლა დაქორწინდა.

თუ სარჩოს ახდევინებდნენ სასამართლოს გადაწყვეტილებით, სარჩოს გადახდელ მეუღლეს უფლება აქვს ამ მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევაში სასამართლოს მიმართოს სარჩელით შემდგომში ალიმენტის გადახდისაგან გათავისუფლების შესახებ.

თავი მეთექვსი

ქორწინების შეწყვეტა

მუხლი 31. ქორწინების შეწყვეტა

ქორწინება წყდება ერთ-ერთი მეუღლის გარდაცვალებით ან კანონით დადგენილი წესით ერთ-ერთი მეუღლის გარდაცვალებულად აღიარებით.

მეუღლეთა სიცოცხლეში ქორწინება წყდება განქორწინებით, ერთ-ერთი ან ორივე მეუღლის განცხადების საფუძველზე.

მუხლი 32. განქორწინების წესი

განქორწინება ხდება სასამართლო წესით, ხოლო ამ კოდექსის 38-ე და 39-ე მუხლებით გათვალისწინებული შემთხვევისას — მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო) საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ბიუროში (განყოფილებაში).

ცოლის ორსულობის დროს და ბავშვის დაბადებიდან ერთი წლის განმავლობაში ქმარს უფლება არ აქვს, ცოლის თანხმობის გარეშე აღძრას საქმე განქორწინების შესახებ.

მუხლი 33. განქორწინება სასამართლოს მიერ

განქორწინების საქმეებს სასამართლო განიხილავს სასარჩელო წარმოების წესით, რომელიც დადგენილია საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის საპროცესო კოდექსით.

სასამართლო იღებს ზომებს მეუღლეთა შესარიგებლად, უფლება აქვს, გადადოს საქმის განხილვა და მეუღლეებს დაუნიშნოს ვადა შერიგებისათვის მაგრამ არაუმეტეს ექვსი თვისა.

განქორწინება მოხდება თუ სასამართლო დაადგენს, რომ მეუღლეთა შემდგომი ერთად ცხოვრება და ოჯახის შენარჩუნება შეუძლებელია.

განქორწინების შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანისას სასამართლო, როცა აუცილებელია, ზომებს იღებს მცირეწლოვანი შვილებისა და შრომისუუნარო მეუღლის ინტერესების დასაცავად.

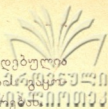
მუხლი 34. შვილების აღზრდის შესახებ დავის გადაწყვეტა

როცა მეუღლენი არ არიან შეთანხმებული განქორწინების შემდეგ შვილების საცხოვრებელი ადგილის და მათს შესანახად გადასახდელი სახსრების შესახებ, სასამართლო მოვალეა, განქორწინებასთან ერთად განსაზღვროს, რომელი შვილი რომელ მშობელთან დარჩეს და რომელ მშობელს რა ოდენობით უნდა გადახდეს ალიმენტი.

ამ მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, საჭიროებისამებრ, საქმეში მონაწილეობის მისაღებად ჩაბმულ უნდა იქნეს მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო.

მუხლი 35. მეუღლის სარჩენი სახსრების გადახდევინება

იმ მეუღლის თხოვნით, რომელსაც უფლება აქვს მიიღოს სარჩო მეორე მეუღლისაგან, სასამართლო ვალდებულია, განქორწინების საქმის გადაწყვეტასთან ერთად განსაზღვროს იმ სახსრების ოდენობა, რომელიც უნდა გადახდეს მეორე მეუღლეს:

მუხლი 36. მეუღლეების საერთო თანასაკუთრების გაყოფა

მეუღლეების ან ერთ-ერთი მათგანის თხოვნით სასამართლო ვალდებულო განქორწინების საქმის გადაწყვეტასთან ერთად განიხილოს იმ ქონების განაწილების ფის საკითხი, რომელიც წარმოადგენს მეუღლეთა საერთო თანასაკუთრების ნაწილს. თუ ასეთი გაყოფა ეხება მესამე პირის უფლებებს, დავა ქონების გაყოფის შესახებ არ შეიძლება გადაწყდეს განქორწინების საქმესთან ერთად.

მუხლი 37. სახელმწიფო ბაჟი განქორწინების საქმეებზე

განქორწინების შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანისას სასამართლო განსაზღვრავს თანხას 50-დან 200 მანეთამდე, რომელიც უნდა გადახდეს ერთ-ერთ ან ორივე მეუღლეს განქორწინების მოწმობის გაცემისას. თუ სასამართლო საჭიროდ ცნობს, რომ ბაჟი უნდა გადახდეს ორივე მეუღლეს, განსაზღვრავს თითოეული მეუღლის მიერ გადასახდელ თანხას.

მუხლი 38. იმ მეუღლეთა ურთიერთთანხმობით განქორწინება, რომელთაც არ ჰყავთ არასრულწლოვანი შვილები

იმ მეუღლეთა ურთიერთთანხმობით განქორწინება, რომელთაც არ ჰყავთ არასრულწლოვანი შვილები, ხდება მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო) საბჭოს აღმასკომის მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ბიუროში (განყოფილებაში). ამ შემთხვევაში განქორწინების გაფორმება და განქორწინების მოწმობის გაცემა წარმოებს მეუღლეთა მიერ განქორწინების შესახებ განცხადების შეტანის დღიდან სამი თვის გასვლის შემდეგ. განქორწინების მოწმობის გაცემისას, გადახდებათ სახელმწიფო ბაჟი 50 მანეთის ოდენობით.

თუ მეუღლეფა შორის არის დავა, განქორწინების საქმეს განიხილავს სასამართლო.

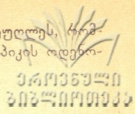
მუხლი 39. განქორწინება მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოში ერთ-ერთი მეუღლის განცხადებით

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოში განქორწინება ხდება იმ პირთან, რომელიც:

- ა) კანონით დადგენილი წესით აღიარებულია უკვალოდ დაკარგულად;
- ბ) სულით ავადმყოფობის ან ჰუკუსუსტობის გამო სასამართლოს მიერ აღიარებულია არაქმედუნარიანად;
- გ) სასამართლოს მიერ მსჯავრდებულია დანაშაულისათვის თავისუფლების აღკვეთით არა ნაკლებ სამი წლისა.

თუ მეუღლე, რომელიც მსჯავრდებულია თავისუფლების აღკვეთით, აღძრავს დავას ბავშვების ან ქონების გაყოფის შესახებ, ან თუ არაქმედუნარიანი პირის მეტრვე მოითხოვს ქონების გაყოფას ან აღმენტის გადახდევინებას, ასეთ შემთხვევებში განქორწინება მოხდება სასამართლო წესით.

ამ შემთხვევებში განქორწინების მოწმობის გაცემისას იმ მეუღლეს, რომელმაც შეიტანა განცხადება, გადახდება სახელმწიფო ბაჟი 50 კაპიკის ოდენობით.

მუხლი 40. ქორწინების შეწყვეტის დრო

განქორწინების შესახებ სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომელიც კანონიერ ძალაშია შესული, აღსრულებდა ერთ-ერთი ან ორივე მეუღლის მოთხოვნით არაუგვიანეს სამი წლისა მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო) საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ბიუროში (განყოფილებაში) რეგისტრაციის საშუალებით.

ქორწინება შეწყვეტილად ითვლება მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოში განქორწინების რეგისტრაციის დღიდან.

მუხლი 41. განქორწინების დროს მეუღლის მიერ გვარის შეცვლა

მეუღლეს, რომელმაც გვარი შეიცვალა დაქორწინების დროს, უფლება აქვს განქორწინების შემდეგაც ატაროს იგივე გვარი ან მისი მოთხოვნით მიეკუთვნება ქორწინებამდელი გვარი.

თუ სასამართლო განხილვის დროს არ იყო განცხადებული გვარის შეცვლის შესახებ, მაშინ მხარეებს უფლება აქვთ ამის თაობაზე განაცხადონ მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოში განქორწინების რეგისტრაციის დროს.

მუხლი 42. ქორწინების აღდგენა გარდაცვლილად გამოცხადებული ან უკვალოდ დაკარგულად აღიარებული მეუღლის გამოჩენის შემთხვევაში

იმ შემთხვევაში, თუ გამოჩნდება კანონით დადგენილი წესით გარდაცვალებულად გამოცხადებული ან უკვალოდ დაკარგულად აღიარებული მეუღლე, რომელთანაც ამ საფუძველზე შეწყვეტილი იყო ქორწინება, და გაუქმდება სასამართლოს გადაწყვეტილება მისი გარდაცვალებულად ან უკვალოდ დაკარგულად აღიარების შესახებ, ქორწინება შეიძლება აღადგინოს მოქალაქეობრივ მდგომარეობის აქტების ჩამწერმა ორგანომ მეუღლეთა ერთობლივი განცხადებით, ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ ისინი განქორწინებული იყვნენ სასამართლო წესით, სასამართლო მათი განცხადებით აუქმებს გადაწყვეტილებას განქორწინების შესახებ.

ქორწინება არ შეიძლება აღდგენილ იქნეს, თუ გარდაცვლილად გამოცხადებულის ან უკვალოდ დაკარგულად აღიარებულის მეუღლე ხელახლა დაქორწინდა.

თავი მეთექვსმეტი

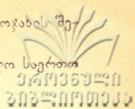
ქორწინების ბათილობა

მუხლი 43. ქორწინების ბათილობის საფუძველები

ქორწინება შეიძლება ცნობილ იქნეს ბათილად, თუ დარღვეულია ამ კოდექსის მე-14, მე-15 და მე-18 მუხლებით დაწესებული პირობები და აგრეთვე

იმ შემთხვევაში თუ ქორწინების რეგისტრაცია მიზნად არ ისახავდა ოჯახის შექმნას (ფიქტიური ქორწინება).

საქმეს ქორწინების ბათილობის შესახებ განიხილავს სასამართლო საერთო სასარჩელო წესით.

მუხლი 44. ქორწინების ბათილად ცნობა მეუღლის მიერ საქორწინო ასაკის მიუღწევლობის შემთხვევაში

იმ პირთან ქორწინება, რომელსაც საქორწინო ასაკისათვის არ მიუღწევია და არ ქონდა შემცირებული საქორწინო ასაკი, შეიძლება ცნობილ იქნეს ბათილად, თუ ამას მოითხოვს იმ მეუღლის ინტერესები, რომელიც დაქორწინდა საქორწინო ასაკის მიღწევამდე.

ამ საფუძვლით ქორწინების ბათილად ცნობის მოთხოვნის უფლება აქვს არასრულწლოვან მეუღლეს, მის მშობლებს ან მის მეურვეს (მზრუნველს), აგრეთვე მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს ან პროკურორს.

ასეთი საქმის განხილვის ყველა შემთხვევისას საქმეში მონაწილეობის მისაღებად ჩაბმულ უნდა იქნეს მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო.

თუ საქმის განხილვის მომენტისათვის არასრულწლოვანმა მეუღლემ საქორწინო ასაკს მიაღწია, მაშინ ქორწინება შეიძლება ცნობილ იქნეს ბათილად მხოლოდ მისი მოთხოვნით.

მუხლი 45. ქორწინების ბათილად ცნობა დაქორწინებისას ქორწინების დამაბრკოლებელ გარემოებათა არსებობის გამო

ქორწინება, რომელიც გაფორმდება ამ კოდექსის მე-18 მუხლით გათვალისწინებულ პირობების დარღვევით, შეიძლება ბათილად ცნოს სასამართლომ.

თუ საქმის განხილვის მომენტისათვის აღარ არსებობს დაქორწინების დამაბრკოლებელი გარემოებები, სასამართლოს შეუძლია ქორწინება კანონიერად ცნოს ამ გარემოებათა მოსპობის მომენტიდან.

ასეთი საფუძვლით ქორწინების ბათილად ცნობის მოთხოვნის უფლება აქვთ მეუღლეებს და იმ პირთ, რომელთა უფლებებიცაა დარღვეული ამ დაქორწინებით, აგრეთვე მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოებს ან პროკურორს.

სულით ავადმყოფობის ან ჭკუასუსტობის გამო არაქმედუნარიანად ცნობილ პირთან ქორწინების გაბათილების საქმის განხილვისას აუცილებელია საქმეში მონაწილეობის მისაღებად მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს ჩაბმა.

მუხლი 46. იძულების შედეგად მომხდარი დაქორწინების ბათილად ცნობა

იძულების შედეგად მომხდარი დაქორწინების შემთხვევაში მეუღლეს (მეუღლეებს) შეუძლია აღძრას სარჩელი ქორწინების ბათილად ცნობის შესახებ.

იძულებით დაქორწინების ფაქტი უნდა დაადგინოს სასამართლომ.

მუხლი 47. ფიქტიური ქორწინების ბათილად ცნობა

ქორწინება, რომელიც მოხდა ისე, რომ მიზნად არ ისახავდა ოჯახის შექმნას, შეიძლება ცნობილ იქნეს ბათილად.

ფიქტიური ქორწინების ბათილად ცნობის შესახებ სარჩელის აღძვრის უფლება აქვს პროკურორს, ხოლო თუ ერთ-ერთი მეუღლედ დაქორწინდა ისე, რომ მიზნად არ ისახავდა ოჯახის შექმნას, ასეთი სარჩელი შეუძლია აღძვას აგრეთვე მეორე მეუღლემაც.

ქორწინება არ შეიძლება ცნობილ იქნეს ფიქტიურად, თუ რეგისტრირებულ პირთ სასამართლოს მიერ საქმის განხილვამდე ფაქტიურად უკვე შექმნილი აქვთ ოჯახი.

მუხლი 48. ქორწინების ბათილად ცნობის შედეგები

ბათილად ცნობილი ქორწინება ბათილად ითვლება ქორწინების გაფორმების დღიდან.

ბათილად ცნობილი ქორწინება არ წარმოშობს მეუღლეთა უფლებებსა და მოვალეობებს.

იმ პირთა ქონებრივი ურთიერთობები, რომელთა ქორწინება ბათილად იქნა ცნობილი, წესრიგდება საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 111-ე—120-ე მუხლებით.

ქორწინების ბათილად ცნობის შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანისას სასამართლოს უფლება აქვს, იმ მეუღლეს, რომელმაც არ იცოდა და არც შეეძლო სცოდნოდა ქორწინების დამაბრკოლებელი გარემოებების არსებობის შესახებ, მიაკუთვნოს მეორე მეუღლისაგან სარჩოს მიღების უფლება ამ კოდექსის 26-ე—30-ე მუხლების შესაბამისად, ხოლო ქორწინების ბათილად ცნობამდე შექმნილი ქონების გაყოფისას გამოიყენოს ამ კოდექსის 21-ე—25-ე მუხლებით გათვალისწინებული წესები.

ქორწინების ბათილად ცნობა გავლენას არ ახდენს ასეთი ქორწინების შედეგად დაბადებულ ბავშვთა უფლებებზე.

ბ ა რ ი ი ი

ოჯახი

თავი მარჯი

შვილების წარმოშობის დადგენა და ჩაწერა

მუხლი 49. მშობლების და შვილების უფლება-მოვალეობათა წარმოშობის საფუძვლები

მშობლების და შვილების ურთიერთ უფლება-მოვალეობებს საფუძვლად უქვეს შვილების წარმოშობა, რაც დადასტურებულია კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 50. დაქორწინებულ მშობელთა შვილის წარმოშობის დადგენა

შვილის წარმოშობა დაქორწინებული მშობლებისაგან დასტურდება ჩანაწერით მშობელთა ქორწინების შესახებ.

მუხლი 51. დაუქორწინებელ მშობელთა შვილის წარმოშობის დადგენა

შვილის წარმოშობა ერთმანეთთან დაუქორწინებელი მშობლებისაგან დადგინდება მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ სახელმწიფო ორგანოში მშობლების მიერ ერთობლივი განცხადების შეტანით.

მშობელთა ერთობლივი განცხადების უქონლობის შემთხვევაში მამობა შეიძლება დადგენილ იქნეს სასამართლო წესით ერთ-ერთი მშობლის, ბავშვის მეურვის (მზრუნველის) ან იმ პირის განცხადებით, რომლის კმაყოფაზეც იმყოფება ბავშვი, აგრეთვე თვით ბავშვის განცხადებით მის მიერ სრულწლოვანების მიღწევის შემდეგ.

მამობის დადგენისას სასამართლო მხედველობაში იღებს ბავშვის დედისა და მოპასუხის ერთად ცხოვრებას და საერთო მეურნეობის წარმოებას ბავშვის დაბადებამდე, ან ბავშვის ერთად აღზრდას ან რჩენას, ან დამამტკიცებელ საბუთს, რომელიც საკვებით ადასტურებს მოპასუხის მიერ მამობის აღიარებას.

ამ მუხლით გათვალისწინებული წესით მამობის დადგენისას მშობლებისა და მათი ნათესავების მიმართ ბავშვებს აქვთ ისეთივე უფლებები და მოვალეობები, როგორც დაქორწინებულ პირთაგან დაბადებულ ბავშვებს.

მუხლი 52. დაქორწინებული მშობლების ჩაწერა

დაქორწინებულ დედასა და მამას დაბადების ჩაწერის წიგნში ბავშვის მშობლებად ჩაწერენ ერთ-ერთი მათგანის განცხადებით.

ბავშვის დედად ან მამად ჩაწერილ პირს უფლება აქვს, სასამართლო წესით სადავოდ გახადოს ჩანაწერი ერთი წლის განმავლობაში რმ მომენტიდან, როდესაც მისთვის ცნობილი გახდა ან ცნობილი უნდა ყოფილიყო ჩანაწერის შესახებ.

მუხლი 53. დაუქორწინებელი მშობლების ჩაწერა

თუ მშობლები დაუქორწინებელი არიან ერთმანეთთან, ჩანაწერი ბავშვის დედის შესახებ წარმოებს დედის განცხადებით, ხოლო ჩანაწერი მამის შესახებ — ბავშვის მშობლების ერთობლივი განცხადებით ან სასამართლოს გადაწყვეტილებით.

თუ დედა გარდაიცვალა ან შეუძლებელია მისი საცხოვრებელი ადგილის დადგენა, ბავშვის მამის ჩაწერა ხდება მამის განცხადებით.

მუხლი 54. ჩანაწერი მამის შესახებ, როდესაც მამობა დადგენილი არ არის

როცა ბავშვი შეეძინება დედას, რომელიც დაუქორწინებელია, თუ არ არსებობს მშობელთა ერთობლივი განცხადება ან სასამართლოს გადაწყვეტილება მამობის დადგენის შესახებ, დაბადების ჩაწერის წიგნში ბავშვის მამის გვარად

ჩაიწერება დედის გვარი, ხოლო სახელი და მამის სახელი ბავშვის მამისა ჩაიწერება დედის მითითებით.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მუხლი 55. შვილის სახელი და მამის სახელი

შვილს სახელი დაერქმევა მშობლების შეთანხმებით, მამის სახელი ეძლევა მამის სახელის მიხედვით, ხოლო ამ კოდექსის 54-ე მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევაში — იმ პირის სახელის მიხედვით, რომელიც მამად არის ჩაწერილი.

მუხლი 56. შვილის გვარი

შვილის გვარი განისაზღვრება მშობლების გვარის მიხედვით, თუ მშობლებს საერთო გვარი არ აქვთ შვილს მიეკუთვნება დედის ან მამის გვარი მშობლების შეთანხმებით, შეუთანხმებლობის შემთხვევაში — მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოების მითითებით.

მუხლი 57. შვილის გვარის გამოცვლა

მშობლებს შორის ქორწინების შეწყვეტა არ იწვევს შვილის გვარის გამოცვლას.

მშობელს, რომელთანაც არასრულწლოვანი შვილი საცხოვრებლად დარჩა ქორწინების შეწყვეტის ან ბათილად ცნობის შემდეგ, უფლება აქვს, შვილის ინტერესების შესაბამისად მიმართოს მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს შვილისათვის თავისი გვარის მიკუთვნების შესახებ. თუ ბავშვი ათ წელზე მეტი ხნისა, გვარის შეცვლისათვის საჭიროა მისი თანხმობა.

თავი მესხრე

მშობლების უფლებანი და მოვალეობანი
შვილების აღზრდის საქმეში

მუხლი 58. მშობლების უფლებანი და მოვალეობანი

დედა და მამა სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და მოვალეობებით თავიანთი შვილების მიმართ.

მშობლებმა თავიანთი შვილები უნდა აღზარდონ კომუნიზმის მშენებლის მორალური კოდექსის სულისკვეთებით, იზრუნონ მათი ფიზიკური განვითარებისა და სწავლებისათვის, საზოგადოებრივად სასარგებლო საქმიანობისათვის მათს მოსამზადებლად.

არასრულწლოვანი შვილების უფლებებისა და ინტერესების დაცვა ეკისრება მათ მშობლებს.

მშობლები თავისი არასრულწლოვანი შვილების კანონიერი წარმომადგენლები არიან და განსაკუთრებულ რწმუნებულებათა გარეშე გამოდიან მათი უფლებებისა და ინტერესების დასაცავად ყველა დაწესებულებაში, მათ შორის სასამართლოშიც.

მშობლის უფლება არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს შვილების ინტერესების საწინააღმდეგოდ.

შვილების მიმართ მშობლებს აქვთ თანაბარი უფლებები და ექსტრემალური ნაბარი მოვალეობები იმ შემთხვევაშიც, როცა ისინი განქორწინებული არიან.

მუხლი 59. შვილების აღზრდაში მშობლების შეთანხმების აუცილებლობა

შვილების აღზრდის ყველა საკითხს მშობლები ურთიერთთანხმობით წყვეტენ.

შეთანხმებლობის შემთხვევაში სადავო საკითხს გადაწყვეტს მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო მშობლების მონაწილეობით.

მუხლი 60. შვილების საცხოვრებელი ადგილი მშობლების ცალ-ცალკე ცხოვრების შემთხვევაში

თუ განქორწინების ან სხვა მიზეზის გამო მშობლები ცალ-ცალკე ცხოვრობენ, მათ შეთანხმებაზეა დამოკიდებული, ვისთან უნდა ცხოვრობდნენ არასრულწლოვანი შვილები.

შეთანხმებლობის შემთხვევაში დავას გადაწყვეტს სასამართლო შვილების ინტერესების გათვალისწინებით.

მუხლი 61. ცალკე მცხოვრები მშობლის უფლება შვილის აღზრდაში მონაწილეობისა

მშობელს, რომელიც შვილთან ერთად არ ცხოვრობს უფლება აქვს ურთიერთობა ჰქონდეს შვილთან და ვალდებულია მონაწილეობა მიიღოს მის აღზრდაში. მშობელს, რომელთანაც შვილი ცხოვრობს, უფლება არა აქვს ხელი შეუშალოს მეორე მშობელს ურთიერთობა იქონიოს შვილთან და მონაწილეობა მიიღოს მის აღზრდაში.

მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს უფლება აქვს ცალკე მცხოვრებ მშობელს განსაზღვრული ვადით ჩამოართვას შვილთან ურთიერთობის უფლება, თუ ასეთი ურთიერთობა ხელს უშლის შვილის ნორმალურ აღზრდას და მან ვავლენას ახდენს მასზე.

თუ ცალ-ცალკე მცხოვრები მშობლები ვერ შეთანხმდებიან შვილთან ურთიერთობის წესსა და მის აღზრდაში მონაწილეობის თაობაზე და არ ემორჩილებიან მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს მითითებას, ამ უკანასკნელს უფლება აქვს დავის გადასაწყვეტად მიმართოს სასამართლოს.

მუხლი 62. პაპისა და ბების უფლება შვილიშვილებთან ურთიერთობისა

პაპსა და ბების უფლება აქვთ ურთიერთობა იქონიონ თავიანთ არასრულწლოვან შვილიშვილებთან. იმ შემთხვევაში თუ მშობლები უარს ეუბნებიან პაპს და ბების შვილიშვილებთან ურთიერთობაზე, მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს შეუძლია დაავალდებულოს მშობლები საშუალება მისცენ პაპსა და ბების ურთიერთობა იქონიონ შვილიშვილებთან ამ ორგანოს მიერ

დადგენილი წესით, თუ ეს ხელს არ შეუშლის ბავშვების ნორმალურ აღზრდას და მათზე გავლენას არ მოახდენს მათზე.

საქართველო
საზღვრო დაცვა

მუხლი 63. მშობლების უფლებათა დაცვა

მშობლებს უფლება აქვთ სასამართლო წესით მოსთხოვონ არასრულწლოვანი შვილის დაბრუნება იმ პირს, რომელიც კანონიერი საფუძვლის ან სასამართლოს გადაწყვეტილების გარეშე ამყოფებს მას თავისთან.

სასამართლომ შეიძლება არ დააკმაყოფილოს მშობლების ასეთი მოთხოვნა, თუ იგი ეწინააღმდეგება შვილის ინტერესებს.

მუხლი 64. მშობლის უფლების ჩამორთმევა

მშობლის უფლების ჩამორთმევა შეიძლება მხოლოდ სასამართლო წესით.

მშობლებს ან ერთ-ერთ მათგანს შეიძლება ჩამოერთვას მშობლის უფლებები, თუ გამოირკვევა, რომ ისინი თავს არიდებენ შვილების აღზრდის მოვალეობის შესრულებას ან ბოროტად იყენებენ მშობლის უფლებებს — სასტიკად ეპყრობიან შვილებს, მათზე გავლენას ახდენენ მათზე თავიანთი ამორალური, ანტისაზოგადოებრივი ყოფაქცევით, აგრეთვე იმ შემთხვევაში, თუ მშობლები ქრონიკული ალკოჰოლიკები ან ნარკომანები არიან.

იმ შემთხვევაში, თუ ორივე მშობელს ჩამოერთმევა მშობლის უფლება, ბავშვი მზრუნველობისათვის გადაეცემა მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს.

მშობლის უფლების ჩამორთმევა არ ათავისუფლებს მშობლებს შვილების რჩენის მოვალეობისაგან.

საქმეს მშობლის უფლების ჩამორთმევის შესახებ სასამართლო განიხილავს პროკურორის, აგრეთვე მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს წარმომადგენლის მონაწილეობით.

მუხლი 65. მშობლის უფლების ჩამორთმევის შესახებ საქმის აღძვრის წესი

საქმეს მშობლის უფლების ჩამორთმევის შესახებ სასამართლო განიხილავს სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, ერთ-ერთი მშობლის ან ბავშვის მეურვის (მზრუნველის) განცხადებით, აგრეთვე პროკურორის სარჩევით.

მშობლისათვის მშობლის უფლების ჩამორთმევის შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანასთან ერთად სასამართლო წყვეტს ამ პირისაგან ალიმენტის გადახდის საკითხს.

მუხლი 66. მშობლის უფლების ჩამორთმევის შედეგები

მშობლის უფლებაჩამორთმეული მშობელი კარგავს შვილთან ნათესაობაზე დაყარებულ ყველა უფლებას იმ შვილისადმი, რომლის მიმართაც მას ჩამორთმეული აქვს მშობლის უფლება.

თუ მშობელი, რომელსაც ჩამოერთვა მშობლის უფლება, სისტემატურად არღვევს სოციალისტური საერთო ცხოვრების წესებს და ამით შეუძლებელს ხდის ბავშვის მასთან ერთად ცხოვრებას, არ ემორჩილება გაფრთხილებებსა და

საზოგადოებრივი ზემოქმედების ღონისძიებებს, საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 326-ე მუხლის შესაბამისად შეიძლება გამოსახლებულ იქნეს ბინიდან სხვა საცხოვრებელი ფართობის მიუცემლად.

მუხლი 67. ბავშვის ნახვა მშობლის უფლება ჩამორთმეული პირისაგან

მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს შეუძლია, მშობლის უფლება-ჩამორთმეულ პირს დართოს ბავშვის ნახვის ნება, თუ ეს მანვე გავლენას არ მოახდენს ბავშვზე.

მუხლი 68. მშობლის უფლების აღდგენა

მშობლის უფლების აღდგენა შეიძლება მხოლოდ სასამართლო წესით ბავშვის ერთ-ერთი მშობლის, მეურვის (მზრუნველის), სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ორგანიზაციების განცხადებით, აგრეთვე პროკურორის სარჩელით. მშობლის უფლების აღდგენა შეიძლება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ დადგენილი იქნება, რომ მშობლის ყოფაქცევა და მისი ცხოვრების პირობები შეიცვალა და მას შეუძლია აღზარდოს შვილი, და თუ მშობლის უფლების აღდგენას მოითხოვს ბავშვის ინტერესები.

თუ ბავშვს შეუსრულდა აწი წელი, სასამართლო ითვალისწინებს აგრეთვე ბავშვის სურვილსაც.

მშობლის უფლების აღდგენა არ დაიშვება იმ ბავშვის მიმართ, რომელიც სხვამ იშვილა.

მუხლი 69. მშობლებისათვის შვილის ჩამორთმევა მშობლის უფლების ჩამოურთმევლად

თუ მშობლებთან შვილის დატოვება ბავშვისათვის საზიანოა, სასამართლოს შეუძლია, მიიღოს გადაწყვეტილება მშობლის უფლების ჩამოურთმევლად მშობლებისათვის შვილის ჩამორთმევისა და მისი მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოებისათვის გადაცემის შესახებ.

თუ მოისპო შვილის ჩამორთმევის საფუძველი, სასამართლოს შეუძლია მშობლების ან პროკურორის სარჩელით, შვილის ინტერესების შესაბამისად, გამოიტანოს გადაწყვეტილება მშობლებისათვის შვილის დაბრუნების შესახებ.

მუხლი 70. მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს მონაწილეობა შვილების აღზრდასთან დაკავშირებით დავის გადაწყვეტაში

შვილების აღზრდასთან დაკავშირებით აღძრული დავის სასამართლო წესით განხილვისას საქმეში მონაწილეობისათვის აუცილებლად უნდა იქნეს ჩამოყალიბებული მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო.

მუხლი 71. მშობლების მიერ შვილების რჩენის მოვალეობა

მშობლები მოვალე არიან არჩინონ თავიანთი არასრულწლოვანი შვილები, აგრეთვე შრომისუუნარო სრულწლოვანი შვილები, რომლებიც დახმარებას საჭიროებენ.

მუხლი 72. არასრულწლოვანი შვილებისათვის გადასახდელი ალიმენტის ოდენობა

არასრულწლოვანი შვილებისათვის მშობლებს ალიმენტი გადახდებოდა შემდეგი ოდენობით: ერთი ბავშვის სარჩენად — ხელფასის (შემოსავლის) ერთი მეოთხედი, ორი ბავშვის სარჩენად — ერთი მესამედი, სამი და მეტი ბავშვის სარჩენად — ნახევარი.

ამ წილთა ოდენობა სასამართლოს შეუძლია შეამციროს, თუ მშობელს, რომელიც მოვალეა იხდიდეს ალიმენტს, ჰყავს სხვა არასრულწლოვანი შვილები, რომლებიც ამ მუხლის შესაბამისად დადგენილი ოდენობით ალიმენტის გადახდისას შეიძლება აღმოჩნდნენ მატერიალურად უფრო ნაკლებად უზრუნველყოფილი, ვიდრე ის შვილები, რომლებიც ალიმენტს იღებენ, აგრეთვე იმ შემთხვევაში, თუ მშობელი, რომელსაც ალიმენტს ახდევინებენ, პირველი ან მეორე ჯგუფის ინვალიდია, ან, თუ შვილები მუშაობენ და საკმარისი ხელფასი აქვთ.

სასამართლოს უფლება აქვს, შეამციროს ალიმენტის ოდენობა ან ალიმენტის გადახდისაგან გაათავისუფლოს მშობელი, თუ შვილები სახელმწიფოს ან საზოგადოებრივი ორგანიზაციის სრულ კმაყოფაზე არიან.

მუხლი 73. ხელფასის (შემოსავლის) სახეობები, რომლებიც მხედველობაში მიიღება ალიმენტის გადახდევინებისას

ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ სსრ კავშირის და მოკავშირე რესპუბლიკების კანონმდებლობის საფუძვლების შესაბამისად ხელფასის (შემოსავლის) ის სახეობები, რომლებიც გათვალისწინებულ უნდა იქნეს ალიმენტის გადახდევინების დროს, განისაზღვრება სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს მიერ დადგენილი წესით.

მუხლი 74. ალიმენტის გადახდევინება იმ პირისაგან, რომელსაც აქვს დამატებითი შემოსავალი საკარმიდამო ნაკვეთზე მოწყობილი დამხმარე მეურნეობიდან

შვილების სასარგებლოდ ალიმენტის დაკისრებისას მშობელს — კოლმეურნეობის წევრს, აგრეთვე მუშასა და მოსამსახურეს, რომელსაც აქვს დამატებითი შემოსავალი საკარმიდამო ნაკვეთზე მოწყობილი დამხმარე მეურნეობიდან,

კომუნისტების საზოგადოებრივ მეურნეობაში მუშაობისათვის მიღებული შემოსავლიდან და ხელფასიდან ალიმენტის წილობრივი გადახდევინების გარდა, შეიძლება გადახდეს აგრეთვე ვარკვეული თანხა, რომლის ოდენობასაც კონკრეტული თლო განსაზღვრავს იმ შემოსავლის მიხედვით, რაც ერგება მოპასუხე ალიმენტი მეურნეობიდან.

მუხლი 75. შვილებისათვის ალიმენტის გადახდა მტკიცედ განსაზღვრული თანხის სახით

თუ მშობელს, რომელიც ვალდებულია გადაიხადოს ალიმენტი, აქვს არარეგულარული, ცვალებადი ხელფასი (შემოსავალი), ან, როდესაც მშობელი ხელფასის (შემოსავლის) ნაწილს დებულობს ნატურით, ანდა სხვა ისეთ შემთხვევებში, როდესაც ხელფასის (შემოსავლის) წილის მიხედვით ალიმენტის გადახდევინება შეუძლებელია ან ძნელია, დაინტერესებული პირის თხოვნით შვილებისათვის ალიმენტის ოდენობა შეიძლება განისაზღვროს ყოველთვიურად გადასახდელი მტკიცე თანხის სახით.

გადასახდელი თანხის ოდენობა განისაზღვრება მშობლების ნავარაუდევ ხელფასიდან (შემოსავლიდან) და ამ კოდექსის 72-ე მუხლის წესების შესაბამისად.

თუ შვილებს აღსაზრდელად ინაწილებენ მშობლები, ალიმენტის ოდენობას, რომელიც ერთ მშობელს უნდა გადახდეს ნაკლებად უზრუნველყოფილი მეორე მშობლის სასარგებლოდ, სასამართლო განსაზღვრავს მტკიცე თანხის სახით მშობელთა მატერიალური და ოჯახური მდგომარეობის გათვალისწინებით, ამ კოდექსის 72-ე მუხლით დადგენილ ფარგლებში.

მუხლი 76. მშობლების მონაწილეობა დამატებით ხარჯებში

მშობელს, რომელიც ალიმენტს უხდის არასრულწლოვან შვილებს, შეიძლება დაეკისროს მონაწილეობა დამატებით ხარჯებში, რომლებიც გამოწვეულია განსაკუთრებული გარემოებებით (ბავშვის მძიმე ავადმყოფობით, დასახიჩრებით და სხვ.).

მუხლი 77. საბავშვო დაწესებულებაში მოთავსებული შვილებისათვის ალიმენტის გადახდა

საბავშვო დაწესებულებაში მოთავსებული შვილების შესანახი ხარჯები შეიძლება გადახდეს მშობლებს დაწესებულებათა სასარგებლოდ ამ კოდექსის 72-ე მუხლით დაწესებული ოდენობით.

სასამართლოს უფლება აქვს, მშობლების მატერიალური და ოჯახური მდგომარეობის გათვალისწინებით მთლიანად ან ნაწილობრივ გაათავისუფლოს ისინი ამ სახსრების გადახდისაგან.

მუხლი 78. საქმის არსებითად განხილვამდე შვილებისათვის ალიმენტის ოდენობის განსაზღვრა

იმ შემთხვევაში, როდესაც მოპასუხე მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქ-

ტების ჩამწერ ორგანოში ბავშვის მშობლად არის ჩაწერილი, ამ კოდექსის 52-ე და 53-ე მუხლების შესაბამისად, სასამართლოს შეუძლია საქმის არსებითად განხილვამდე გამოიტანოს განჩინება შვილის შესანახი სახსრების გადნაღვივების შესახებ.

გადასახდელი სახსრების ოდენობა განისაზღვრება მობასუხის ხელფასის (შემოსავლის) წილით ან ყოველთვიურად გადასახდელი მტკიცე თანხის სახით.

მუხლი 79. სრულწლოვანი შრომისუუნარო შვილისათვის გადასახდელი ალიმენტის ოდენობა

სრულწლოვანი შრომისუუნარო შვილისათვის, რომელიც დახმარებას საჭიროებს, მშობლებს ალიმენტი გადახდებთ ყოველთვიურად მტკიცე თანხის სახით, შვილებისა და მშობლების მატერიალური და ოჯახური მდგომარეობის გათვალისწინებით.

მუხლი 80. შვილების მიერ მშობლების რჩენის მოვალეობა

სრულწლოვანი შვილები მოვალე არიან არჩინონ შრომისუუნარო მშობლები, რომლებსაც დახმარება სჭირდებათ, და იზრუნონ მათთვის.

შვილები შეიძლება გათავისუფლდნენ მშობლების რჩენის მოვალეობისაგან, თუ სასამართლო დაადგენს, რომ მშობლები თავს არიდებდნენ მშობლის მოვალეობის შესრულებას.

მშობელი, რომელსაც მშობლის უფლება აქვს ჩამოართმეული, კარგავს შვილებისაგან ალიმენტის მოთხოვნის უფლებას.

მუხლი 81. მშობლებისათვის გადასახდელი ალიმენტის ოდენობა

თითოეული შვილის მონაწილეობას იმ შრომისუუნარო მშობლების რჩენაში, რომლებიც დახმარებას საჭიროებენ, განსაზღვრავს სასამართლო ყოველთვიურად გადასახდელი მტკიცე თანხის სახით, მშობლებისა და შვილების მატერიალური და ოჯახური მდგომარეობის გათვალისწინებით.

ამ თანხის განსაზღვრისას სასამართლო ითვალისწინებს მშობლების ყველა სრულწლოვანი შვილის მოვალეობას მიუხედავად იმისა, სარჩელი წარდგენილია ყველა, რამდენიმე თუ ერთი შვილის მიმართ.

მუხლი 82. არასრულწლოვანი შვილისათვის გადასახდელი ალიმენტის ოდენობის შეცვლა

მშობელს, რომელიც არასრულწლოვანი შვილის სასარგებლოდ იხდის ალიმენტს, ამ კოდექსის 72-ე მუხლის მეორე და მესამე ნაწილით გათვალისწინებულ გარემოებათა დადგომის შემთხვევაში, უფლება აქვს აღძროს სარჩელი სასამართლოს მიერ დადგენილი ალიმენტის ოდენობის შემცირების შესახებ.

72-ე მუხლის მეორე და მესამე ნაწილით გათვალისწინებული პირობების შეცვლის შემთხვევაში ალიმენტის მიმღებ პირს უფლება აქვს მოითხოვოს ალი-

ქენტის განსახლება ამ კოდექსის 72-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი ოდენობით.

იმ მშობლების მატერიალური და ოჯახური მდგომარეობის შეცვლაში, რომლებიც ალიმენტს იხდიან მტკიცე თანხის სახით, სახელმწიფო უფლება აქვს, დაინტერესებული პირის მოთხოვნით, შეამციროს ან გაადილო ალიმენტის ოდენობა.

მუხლი 83. სრულწლოვანი შრომისუუნარო შვილებისათვის და შრომისუუნარო მშობლებისათვის გადასახდელი ალიმენტის ოდენობის შეცვლა

თუ შეიცვალა მშობლების ან შვილების მატერიალური თუ ოჯახური მდგომარეობა მას შემდეგ, რაც სასამართლო დაადგენს იმ თანხის ოდენობას, რომელიც უნდა გადაიხადონ მშობლებმა სრულწლოვანი შრომისუუნარო შვილების სასარგებლოდ, ან შვილებმა შრომისუუნარო მშობლების სასარგებლოდ, რომლებიც დახმარებას საჭიროებენ, სასამართლოს უფლება აქვს, ერთ-ერთი მათგანის სარჩელით შეცვალოს ალიმენტის დადგენილი ოდენობა.

თავი მეთერთმეტი

ოჯახის სხვა წევრების საალიმენტო მოვალეობანი

მუხლი 84. პაპისა და ბებუის მიერ შვილიშვილის რჩენის მოვალეობა

პაპა და ბებია, რომელთაც საკმაო სახსრები აქვთ, მოვალენი არიან არჩინონ თავისი არასრულწლოვანი შვილიშვილი, რომელიც დახმარებას საჭიროებს, თუ მას არ შეუძლია სარჩო მიიღოს თავისი მშობლებისაგან. ასეთივე მოვალეობა ეკისრება მათ იმ შრომისუუნარო სრულწლოვანი შვილიშვილის მიმართ, რომელიც დახმარებას საჭიროებს, თუ მას არ შეუძლია მიიღოს სარჩო თავისი მშობლების ან მეუღლისაგან.

მუხლი 85. შვილიშვილის მიერ პაპისა და ბებუის რჩენის მოვალეობა

შვილიშვილი, რომელსაც საკმაო სახსრები აქვს, მოვალეა არჩინოს თავისი შრომისუუნარო პაპა და ბებია, რომლებიც დახმარებას საჭიროებენ, თუ მათ არ შეუძლიათ მიიღონ სარჩო თავისი შვილისაგან ან ერთიმეორისაგან.

მუხლი 86. დისა და ძმის მიერ თავისი დისა და ძმის რჩენის მოვალეობა

დები და ძმები, რომელთაც საკმაო სახსრები აქვთ, მოვალე არიან არჩინონ თავისი არასრულწლოვანი დები და ძმები, რომლებიც დახმარებას საჭიროებენ, თუ მათ არ შეუძლიათ სარჩო მიიღონ მშობლებისაგან. ასეთივე მოვალეობა ეკისრებათ მათ იმ შრომისუუნარო სრულწლოვანი დებისა და ძმების მიმართ,

რომლებიც დახმარებას საჭიროებენ, თუ მათ არ შეუძლიათ მიიღონ სარჩო თავისი მშობლების, მეუღლის ან შვილებისაგან.

ეროვნული
ტრენინგ ცენტრი

**მუხლი 87. მამინაცვლისა და დედინაცვლის მიერ გერების ტრენინგ ცენტრის
ლეობა**

მამინაცვალი და დედინაცვალი, რომელთაც საკმაო სახსრები აქვთ, მოვალე არიან არჩინონ თავისი არასრულწლოვანი და აგრეთვე შრომისუუნარო სრულწლოვანი გერი, რომელსაც დახმარება ესაჭიროება, თუ იგი იმყოფებოდა მათთან აღსაზრდელად ან სარჩენად და არა ჰყავს მშობლები, ან მათგან არ შეუძლია მიიღოს თავის სარჩენი სახსრები.

მუხლი 88. გერების მიერ მამინაცვლისა და დედინაცვლის რჩენის მოვალეობა

გერი, რომელსაც საკმაო სახსრები აქვს, მოვალეა არჩინოს თავისი შრომისუუნარო მამინაცვალი და დედინაცვალი, რომელთაც დახმარება სჭირდებათ, თუ ისინი ზრდიდნენ ან არჩენდნენ მას.

სასამართლოს შეუძლია გაათავისუფლოს გერი მამინაცვლისა და დედინაცვლის რჩენის მოვალეობისაგან, თუ ისინი მას ზრდიდნენ ან არჩენდნენ ხუთ წელზე ნაკლები დროის განმავლობაში, აგრეთვე, თუ ისინი სათანადოდ არ ასრულებდნენ გერის აღზრდის მოვალეობას.

მუხლი 89. ფაქტიური აღმზრდელის მიერ აღსაზრდელის რჩენის მოვალეობა

პირი, რომელიც მუდმივ აღსაზრდელად და სარჩენად აიყვანს ბავშვს, მაგრამ შემდგომ უარს იტყვის მის აღზრდასა და რჩენაზე, მოვალეა არჩინოს შრომისუუნარო სრულწლოვანი, რომელიც დახმარებას საჭიროებს, და არასრულწლოვანი აღსაზრდელი, თუ მათ არ ჰყავთ მშობლები, ან არ შეუძლიათ მიიღონ მათგან სარჩო.

ამ მუხლით დადგენილი წესი არ ვრცელდება მეურვესა და მზრუნველზე.

მუხლი 90. აღზრდილის მიერ ფაქტიური აღმზრდელის რჩენის მოვალეობა

პირი, რომელიც იმყოფებოდა მუდმივ აღსაზრდელად და სარჩენად, მოვალეა მისცეს სარჩო თავის ფაქტიურ აღმზრდელს, თუ იგი შრომისუუნაროა, საჭიროებს დახმარებას, მაგრამ მისი მიღება არ შეუძლია თავისი შვილების ან მეუღლისაგან.

მუხლი 91. ოჯახის წევრებისათვის გადასახდელი ალიმენტის ოდენობა

ამ თავში მოხსენებული პირებისათვის გადასახდელი ალიმენტის ოდენობას, ყოველ ცალკეულ შემთხვევაში, განსაზღვრავს სასამართლო ყოველთვიურად გადასახდელი მტკიცე თანხის სახით, ალიმენტის გადახდელისა და მიმღების მატერიალური და ოჯახური მდგომარეობის გათვალისწინებით.

თუ ამ ოჯახის წევრის რჩენა ერთდროულად რამდენიმე პირის მოვალეობაა, სასამართლო მათი მატერიალური და ოჯახური მდგომარეობის გათვალისწინებით განსაზღვრავს თვითულის წილის ოდენობას ამ მოვალეობის შეტანაში, ამასთან სასამართლო მხედველობაში იღებს ალიმენტების გადახდის ვალდებულებას, იმისდა მიუხედავად, ალიმენტს სთხოვენ ყველა ამ პირს, თუ მხოლოდ ერთ ან რამდენიმე მათგანს.

მუხლი 92. ალიმენტის ოდენობის შეცვლა

ამ თავში მოხსენებული პირებისათვის გადასახდელი ალიმენტის ოდენობის სასამართლო წესით დადგენის შემდეგ თუ შეიცვალა ალიმენტის გადახდელის ან ალიმენტის მიმღების მატერიალური ან ოჯახური მდგომარეობა, სასამართლოს უფლება აქვს, ერთ-ერთი მათგანის სარჩელის საფუძველზე შეცვალოს დადგენილი ალიმენტის ოდენობა.

თავი მეთორმეტი

ალიმენტის გადახდისა და გადახდევინების წესი

მუხლი 93. ალიმენტის ნებაყოფლობითი გადახდის წესი

ის პირი, რომელიც მოვალეა ალიმენტი იხადოს, ალიმენტს ნებაყოფლობითი წესით იხდის პირადად ან ადმინისტრაციის მეშვეობით თავისი მუშაობის ან პენსიის თუ სტიპენდიის მიღების ადგილის მიხედვით.

ალიმენტის ნებაყოფლობითი გადახდის წესი არ გამოირიცხავს ალიმენტის მიმღების უფლებას, ნებისმიერ დროს მიმართოს სასამართლოს სარჩელით ალიმენტის გადახდევინების შესახებ.

მუხლი 94. საწარმოს, დაწესებულების, ორგანიზაციის ადმინისტრაციის მოვალეობა ალიმენტის დაკავების საქმეში

საწარმოს, დაწესებულების, ორგანიზაციის ადმინისტრაცია ალიმენტის გადახდელს ხელფასიდან (პენსიიდან, დახმარებიდან, სტიპენდიიდან და სხვ.) ყოველთვიურად უკავებს ალიმენტს მისი წერილობითი განცხადების ან სააღსრულებო ფურცლის საფუძველზე და გადაუხდის ან გადაუგზავნის განცხადებაში ან სააღსრულებო ფურცელში მოხსენებულ პირს არაუგვიანეს სამი დღისა ხელფასის (დახმარების, პენსიის, სტიპენდიის და სხვ.) გაცემის დღიდან.

იმ პირის წერილობითი განცხადება, რომელსაც სურს ალიმენტის ნებაყოფლობით გადახდა, უნდა წარედგინოს საწარმოს, დაწესებულების, ორგანიზაციის ადმინისტრაციას განმცხადებლის სამუშაო ადგილის ან მის მიერ პენსიის, სტიპენდიის მიღების ადგილის მიხედვით.

განცხადების საფუძველზე ალიმენტის დაკავება ხდება კანონით დადგენილი წინებული ოდენობით, ხოლო იმ შემთხვევაში, როდესაც ალიმენტის ოდენობა კანონით განსაზღვრული არ არის — განმცხადებლის მიერ მითითებული ოდენობით.

განცხადებას ალიმენტის დაკავების, აგრეთვე მისი ოდენობის შეცვლის ან დაკავების შეწყვეტის შესახებ საწარმოს, დაწესებულების, ორგანიზაციის ადმინისტრაცია ინახავს იმ წესით, რომელიც დადგენილია სააღსრულებო დოკუმენტების შენახვისათვის. თანამდებობის პირი, რომელიც დამნაშავეა ალიმენტის დაკავების შესახებ განცხადების დაკარგვაში, პასუხს აგებს საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის საპროცესო კოდექსის 358-ე მუხლის თანახმად.

თუ პირი, რომელიც ალიმენტს იხდის თავისი განცხადების საფუძველზე, გადავა სხვა სამუშაოზე ან გამოიციკლის საცხოვრებელ ადგილს, ალიმენტი დაეკავება მის მიერ ხელახლა შეტანილი განცხადების მიხედვით. ასეთ შემთხვევაში ალიმენტის გადაუხდელობის გამო დავალიანება შეიძლება დაკავებულ იქნეს მოვალის განცხადებით ან გადახდევინებულ იქნეს სასამართლო წესით.

განცხადების საფუძველზე ალიმენტის დაკავება არ შეიძლება, თუ საერთო თანხა, რომელიც დაკავებულ უნდა იქნეს განცხადების ან სააღსრულებო დოკუმენტის საფუძველზე, აღემატება მოვალის კუთვნილი ხელფასის და მასთან გათანაბრებული სხვა შემოსავლის 50 პროცენტს, აგრეთვე იმ შემთხვევაში თუ მოვალე სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე შეიღებისათვის ალიმენტს უხდის სხვა დედას. ამ შემთხვევაში ალიმენტის გადახდევინების საკითხი გადაწყდება სასამართლო წესით, რის შესახებ უნდა ეცნობოს განმცხადებელს და ალიმენტის მიმღებ პირს.

მუხლი 96. ალიმენტის გადახდევინება იმ პირის პასპორტში აღნიშვნის საფუძველზე, რომელიც ბოროტად თავს არიდებს ალიმენტის გადახდას

იმ პირის პასპორტში, რომელიც მსჯავრდებული არის ალიმენტის გადახდისაგან ბოროტად თავის არიდების გამო, ან რომელიც შინაგან საქმეთა ორგანოებმა მონახეს ალიმენტის გადახდისაგან თავის არიდებასთან დაკავშირებით, შინაგან საქმეთა ორგანოები აღნიშნავენ (ჩაწერენ) იმის შესახებ, რომ სასამართლოს გადაწყვეტილების შესაბამისად ეს პირი მოვალეა იხადოს ალიმენტი.

იმ პირისათვის ხელფასის ან სხვა გასამრჯელოს, პენსიის, სტიპენდიის გადახდის დროს, რომლის პასპორტში არის ასეთი აღნიშვნა (ჩანაწერი), საწარმოს, დაწესებულების, ორგანიზაციის ადმინისტრაცია მოვალეა სააღსრულებო ფურცლის მიღებამდე დაუკავოს ალიმენტი პასპორტში არსებული აღნიშვნის (ჩანაწერის) შესაბამისად სააღსრულებო ფურცლით გადახდევინებისათვის დადგენილი წესის მიხედვით და აცნობოს ამის შესახებ იმ რაიონის (ქალაქის) სახალხო სასამართლოს აღმასრულებელს, სადაც მუშაობს ალიმენტის გადამხდელი; თუ

ცნობილი არ არის იმ პირის მისამართი, რომლის სასარგებლოდაც ახდენენ ალიმენტს. დაკავებული თანხა გადაირიცხება სახალხო სასამართლოს სადებო ზიტონ ანგარიშზე.

ამ მოვალეობის შეუსრულებლობისათვის დამნაშავე თანამდებობის პირს შეიძლება დაეკისროს ჯარიმა საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის სსპროცესო კოდექსის 409-ე მუხლით დადგენილი ოდენობით.

მუხლი 97. ალიმენტის გადახდევინება სასამართლო წესით

იმ პირს, რომელსაც აქვს ალიმენტის მოთხოვნის უფლება, ყოველთვის შეუძლია სასამართლოს საშუალებით მოითხოვოს ალიმენტის გადახდევინება, მიუხედავად ვადისა, რომელიც გასულია ალიმენტის მოთხოვნის უფლების წარმოშობის დროიდან.

ალიმენტის გადახდის დაკისრება ხდება მხოლოდ მოძვეალი დროისათვის სასამართლოში სარჩელის აღძვრის მომენტიდან. წარსული დროის ალიმენტი შეიძლება გადახდევინებული იქნეს სამი წლის ფარგლებში, თუ სასამართლო დაადგენს, რომ სარჩელის წარდგენამდე მიღებული იყო ზომები სარჩოს მისაღებად. მაგრამ ალიმენტი არ იქნა მიღებული იმის გამო, რომ ვალდებული პირი თავს არიდებდა მის გადახდას, აგრეთვე ამ კოდექსის 95-ე მუხლის მესამე ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევებში.

მუხლი 98. სააღსრულებო ფურცლის მიხედვით ალიმენტის დავალიანების გადახდევინება

სააღსრულებო ფურცლის მიხედვით ალიმენტის დავალიანების გადახდევინება წარსული დროისათვის შეიძლება არა უმეტეს სამი წლისა სააღსრულებო ფურცლის გადასახდელად წარდგენამდე.

იმ შემთხვევაში, როდესაც მოვალის ძებნასთან დაკავშირებით არ მოხერხდა გადასახდელად წარდგენილი სააღსრულებო ფურცლის მიხედვით ალიმენტის დაკავება, ალიმენტის დავალიანებას ახდევინებენ მთელი გასული პერიოდისათვის მიუხედავად ხანდაზმულობის დადგენილი ვადის გასვლისა და ალიმენტის მიძღები პირის მიერ სრულწლოვანების მიღწევისა.

ალიმენტის დავალიანება განისაზღვრება მოვალის მიერ იმ პერიოდში მიღებული ფაქტიური ხელფასიდან (შემოსავლიდან), რომლის განმავლობაში არ მომხდარა გადახდევინება.

თუ მოვალე ამ პერიოდში არ მუშაობდა და არ იქნება წარდგენილი მისი ხელფასის (შემოსავლის) დამადასტურებელი დოკუმენტები, დავალიანება განისაზღვრება იმ ხელფასის (შემოსავლის) მიხედვით, რასაც იგი იღებს დავალიანების გადახდევინების დროს.

თუ ალიმენტის მიძღები ან მოვალე არ ეთანხმება სასამართლოს აღმასრულებლის მიერ განსაზღვრული ალიმენტის დავალიანების ოდენობას, მას შეუძლია, საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის საპროცესო კოდექსის 443-ე მუხლის თანახმად გაასაჩივროს სასამართლოს აღმასრულებლის მოქმედება.

**მუხლი 99. ალიმენტის გადახდისაგან გათავისუფლება ან დავალიანების შე-
მცირება**

ალიმენტის გადახდისაგან გათავისუფლება ან ალიმენტის შემცირება შეიძლება მხოლოდ სასამართლოს გადაწყვეტილებით.

სასამართლოს უფლება აქვს ალიმენტის გადახდელი მთლიანად ან ნაწილობრივ გაათავისუფლოს ალიმენტის დავალიანების გადახდისაგან, თუ დაადგენს, რომ ალიმენტის გადაუხდელობას ადგილი ჰქონდა ამ პირის ავადმყოფობის ან სხვა საპატიო მიზეზების გამო.

თავი მცხამეტი

შვილად აყვანა

მუხლი 100. ბავშვი, რომელიც შეიძლება აყვანილი იქნეს შვილად

შვილად აყვანა შეიძლება მხოლოდ არასრულწლოვანი ბავშვისა და მისი ინტერესებისათვის.

მუხლი 101. შვილად აყვანის დამდგენი ორგანო

შვილად აყვანა ხდება მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო) საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებით, მშვილდების თხოვნით შვილად ასაყვანის ან მშვილდების საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

მუხლი 102. მოქალაქე, რომელსაც უფლება აქვს იყოს მშვილდებელი

მშვილდებელი შეიძლება იყოს სრულწლოვანი, ქმედუნარიანი მოქალაქე, გარდა იმ პირისა, რომელსაც ჩამორთმეული აქვს მშობლის უფლება, ან რომელსაც ადრე ჰყავდა ნაშვილები, მაგრამ შვილად აყვანა გაუქმდა მის მიერ მშვილდების მოვალეობის არაჯეროვნად შესრულების გამო.

მუხლი 103. მშობლების თანხმობა ბავშვის გაშვილებაზე

იმ ბავშვის გაშვილებისათვის, რომელსაც მშობლები ჰყავს, აუცილებელია მათი თანხმობა.

მშობლებს შეუძლიათ ბავშვის გაშვილების თანხმობა მისცენ გარკვეულ პირს (პირებს) ან თანხმობა განაცხადონ გაშვილებაზე და მშვილდების შერჩევა მიანდონ მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს.

მშობლების თანხმობა გაშვილებაზე გამოთქმული უნდა იქნეს წერილობითი ფორმით. მშობლებს უფლება აქვთ უარი განაცხადონ თავიანთ თანხმობაზე, თუ გადაწყვეტილება გაშვილების შესახებ ჯერ კიდევ არ არის გამოტანილი.

მუხლი 104. მეურვეობაში (მზრუნველობაში) ან სახელმწიფო საბავშვო დაწესებულებაში მყოფი ბავშვის შვილად აყვანა

იმ ბავშვის შვილად აყვანისათვის, რომელიც მეურვეობაში (მზრუნველობაში) იმყოფება, თუ მას მშობლები არა ჰყავს, აუცილებელია მეურვეს (მზრუნველს) წერილობითი თანხმობა, ხოლო იმ ბავშვის შვილად აყვანისათვის, რომელიც სახელმწიფო საბავშვო დაწესებულებაში იმყოფება — საბავშვო დაწესებულების ადმინისტრაციის თანხმობა.

საბავშვო დაწესებულების ადმინისტრაციამ ამ დაწესებულებაში ბავშვის მიყვანისას უნდა გაარკვიოს თანახმა არის თუ არა მშობელი ბავშვის გაშვილებაზე.

მუხლი 105. გაშვილება მშობლების თანხმობის გარეშე

გაშვილებაზე მშობლების თანხმობა არ არის საჭირო, თუ ისინი დადგენილი წესით აღიარებული არიან არაქმედუნარიანად ან უკვალოდ დაკარგულად.

მშობლის უფლებამართებული მშობლის (მშობლების) თანხმობის მიუღებლად ბავშვის გაშვილება დასაშვებია ერთი წლის შემდეგ დღიდან ამ უფლების ჩამორთმევისა.

გაშვილება მშობლების თანხმობის მიუღებლად გამონაკლისის სახით, შეიძლება აგრეთვე იმ შემთხვევაში, თუ მშობლები თავს არიდებენ ბავშვის აღზრდაში მონაწილეობას, კერძოდ, თუ სარწმუნო მტკიცებულებით დადასტურებულია, რომ ისინი, მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს მიერ მათი გაფრთხილების მიუხედავად, ერთ წელზე მეტი ხნის განმავლობაში განზრახ არ იღებენ მონაწილეობას ბავშვის აღზრდასა და რჩენაში.

მუხლი 106. მშვილებლის მეუღლის თანხმობა შვილად აყვანაზე

თუ ბავშვი შვილად აყავს ერთ-ერთ მეუღლეს, საჭიროა მეორე მეუღლის თანხმობა შვილად აყვანაზე.

მეორე მეუღლის თანხმობა შვილად აყვანაზე არ არის საჭირო, თუ ის დადგენილი წესით აღიარებულია არაქმედუნარიანად, აგრეთვე, თუ მეუღლეებმა შეწყვიტეს ოჯახური ურთიერთობა, ერთ წელზე მეტ ხანს არ ცხოვრობენ ერთად და მეორე მეუღლის საცხოვრებელი ადგილი არ არის ცნობილი.

მუხლი 107. შვილად ასაყვანის თანხმობა შვილად აყვანაზე

იმ ბავშვის შვილად აყვანა, რომელსაც ათი წელი შეუსრულდა, დაუშვებელია მისი თანხმობის გარეშე.

ბავშვის თანხმობას შვილად აყვანაზე არკვევს მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო.

თუ შვილად აყვანის შესახებ განცხადების წარდგენამდე ბავშვი მშვილებლის ოჯახში ცხოვრობდა და მშვილებელს თავის მშობლად თვლის, შვილად აყვანა, როგორც გამონაკლისი, შეიძლება შვილად ასაყვანის თანხმობის გარეშე.

მუხლი 108. შვილად აყვანის გაფორმება

განცხადება ბავშვის შვილად აყვანის სურვილის შესახებ შეაქვთ მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოში შვილად ასაყვანის ან მშვიდგონების ხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

რაიონის (ქალაქის) განათლების განყოფილება ჩაატარებს სათანადო გამოკვლევას და თავის დასკვნას შვილად აყვანის საკითხის გადასაწყვეტად წარუდგენს მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო) საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტს.

მუხლი 109. შვილად აყვანის წარმოშობის დრო

შვილად აყვანა წარმოიშობა იმ დღიდან, როცა მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო) საბჭოს აღმასკომი გამოიტანს გადაწყვეტილებას შვილად აყვანის შესახებ

მუხლი 110. შვილად აყვანაზე უარის გასაჩივრება

მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო) საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის უარი შვილად აყვანაზე შეიძლება გასაჩივრდეს შესაბამისად თბილისის მშრომელთა დეპუტატების საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტში, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის მშრომელთა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტში, აფხაზეთის ასსრ მინისტრთა საბჭოში, აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭოში და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოში.

მუხლი 111. ნაშვილების გვარის, სახელისა და მამის სახელის შეცვლა

მშვილებლის თხოვნით ნაშვილებს გვარი და მამის სახელი მიეკუთვნება მშვილებლის გვარისა და სახელის მიხედვით, ქალის მიერ ბავშვის შვილად აყვანის შემთხვევაში მამის სახელი ნაშვილებს მიეკუთვნება ქალის მითითებით.

მშვილებლის თხოვნით ბავშვს შეიძლება შეეცვალოს სახელიც.

გვარისა და მამის სახელის მიკუთვნება, აგრეთვე სახელის შეცვლა ნაშვილებისათვის, რომელსაც ათი წელი შეუსრულდა, შეიძლება მხოლოდ მისი თანხმობით, გარდა იმ შემთხვევისა, რომელიც გათვალისწინებულია ამ კოდექსის 107-ე მუხლის მეასამე ნაწილით.

ნაშვილებისათვის გვარისა და მამის სახელის მიკუთვნების, აგრეთვე სახელის გამოცვლის შესახებ აღნიშნული უნდა იყოს შვილად აყვანის თაობაზე მშრომელთა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებაში.

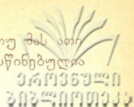
მუხლი 112. მშვილებლების ჩაწერა ნაშვილების მშობლებად

მშვილებლები. მათი თხოვნით, შეიძლება ჩაიწერონ დაბადების ჩაწერის წიგნში ნაშვილების მშობლებად.

მშვილებელთა მშობლებად ჩაწერის შესახებ უნდა აღინიშნოს შვილად აყვანის თაობაზე მშრომელთა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებაში.

ასეთი ჩაწერისათვის აუცილებელია ნაშვალების თანხმობა თუ მას ათი წელი შეუსრულდა, გარდა იმ შემთხვევისა, რომელიც გათვალისწინებულია ამ კოდექსის 107-ე მუხლის მეასამე წაწილით.

მუხლი 113. შვილად აყვანის რეგისტრაცია

შვილად აყვანა აუცილებლად უნდა იქნეს რეგისტრირებული მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოში შვილად აყვანის შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანის ადგილის მიხედვით.

მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო შვილად აყვანის შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანის ადგილის მიხედვით მოვალეა, არა უგვიანეს ერთი თვისა გადააგზავნოს მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო) საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილების პირი შვილად აყვანის შესახებ მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოში რეგისტრაციისათვის.

მუხლი 114. ნაშვილების გათანაბრება მშვილებლის ნათესავებთან

ნაშვილები და მისი შთამომავლობა — მშვილებლისა და მის ნათესავთა მიმართ, ხოლო მშვილებელი და მისი ნათესავები — ნაშვილებისა და მისი შთამომავლობის მიმართ პირადი და ქონებრივი უფლებებითა და მოვალეობებით უთანაბრდებიან შთამომავლობით ნათესავებს.

მუხლი 115. უფლებრივი ურთიერთობის შენარჩუნება ერთ-ერთ მშობელთან

ნაშვილები კარგავს პირად და ქონებრივ უფლებებს და თავისუფლდება მოვალეობებისაგან თავისი მშობლებისა და წარმომადგომლობით ნათესავების მიმართ.

ერთი პირის მიერ ბავშვის შვილად აყვანის შემთხვევაში, ნაშვილები ინარჩუნებს აღნიშნულ უფლებებსა და მოვალეობებს დედის სურვილით — თუ მშვილებელი მამაკაცია, ან მამის სურვილით — თუ მშვილებელი ქალია.

მუხლი 116. მარჩენლის გარდაცვალების გამო პენსიის ან დახმარების უფლების შენარჩუნება

არასრულწლოვანი, რომელსაც შვილად აყვანამდე უფლება ჰქონდა მარჩენლის დაკარგვის გამო სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ორგანიზაციების პენსიაზე ან დახმარებაზე, ინარჩუნებს ამ უფლებას შვილად აყვანის შემთხვევაშიც.

მუხლი 117. შვილად აყვანის საიდუმლოების უზრუნველყოფა

შვილად აყვანის საიდუმლოება დაცულია კანონით.

მშვილებლის თხოვნით, შვილად აყვანის საიდუმლოების უზრუნველსაყოფად, შეიძლება შეიკვალოს ნაშვილები ბავშვის დაბადების ადგილი.

მშვილბელის თანხმობის გარეშე, მისი გარდაცვალების შემთხვევაში მემურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს თანხმობის გარეშე აკრძალულია მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების წიგნებიდან ისეთი ამონაწილების აღება, საიდანაც გაირკვევა, რომ მშვილბელი ნაშვილების ღვიძლი არ არის.

ის პირი, რომელიც გაამკლავნებს შვილად აყვანის საიდუმლოებას, მშვილბელის ნება-სურვილის გარეშე, პასუხს აგებს კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 118. შვილად აყვანის გაუქმებისა და ბათილად ცნობის წესი

შვილად აყვანის გაუქმება და ბათილად ცნობა შეიძლება მხოლოდ სასამართლო წესით.

მუხლი 119. შვილად აყვანის გაუქმება მშობელთა მოთხოვნით

შვილად აყვანა მშობელთა თანხმობის გარეშე, როცა ასეთი თანხმობა აუცილებელია. შეიძლება გააუქმოს სასამართლომ მშობელთა სარჩელით, თუ სასამართლო დაადგენს, რომ მშობლებისათვის ბავშვის დაბრუნება შეესაბამება მის ინტერესებს.

მშობელთა თხოვნით შვილად აყვანის გაუქმება, იმ შემთხვევაში თუ ნაშვილებს შეუსრულდა ათი წელი, დაიშვება მხოლოდ ნაშვილების თანხმობით.

მუხლი 120. სარჩელი შვილად აყვანის გაუქმების შესახებ

სარჩელი შვილად აყვანის გაუქმების შესახებ წარედგინება მშვილბელს, ხოლო იმ შემთხვევაში, როდესაც მშობლებისათვის უცნობია მათი ბავშვის მშვილბელის ვინაობა—მემურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს შვილად აყვანის შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანის ადგილის მიხედვით.

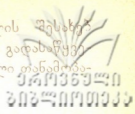
ასეთ შემთხვევაში საქმის აღძვრის შესახებ უნდა ეცნობოს მშვილბელს, რომელსაც უფლება აქვს ჩაებას საქმეში ან მიანდოს თავისი ინტერესების დაცვა მემურვეობის და მზრუნველობის ორგანოს.

სასამართლოს, როდესაც საჭიროდ სცნობს, შეუძლია მშვილბელი გამოიწვიოს მოპასუხედ.

მშობელთა მოთხოვნა შვილად აყვანის გაუქმების შესახებ არ შეიძლება დაკმაყოფილდეს, თუ სასამართლო გამოარკვევს, რომ შვილად აყვანის დროს დატულია ამ კოდექსის 103-ე, 104-ე და 105-ე მუხლებით დადგენილი წესები და მშობლები ვერ დაამტკიცებენ. რომ საპატიო მიზეზების გამო არ შეეძლოთ, მოეწოდებინათ ცნობები თავიანთი ადგილსამყოფელის შესახებ, ან გამოეჩინათ მშობლიური ყურადღება და მზრუნველობა.

ხოლო იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლო გამოარკვევს, რომ შვილად აყვანის დროს დარღვეული იყო ამ კოდექსის 103-ე, 104-ე და 105-ე მუხლებით დადგენილი წესები, ან მშობლები დაამტკიცებენ, რომ საპატიო მიზეზის გამო

არ შეეძლოთ მიეწოდებინათ ცნობები თავიანთი ადგილსამყოფელის შესახებ და გამოეჩინათ მშობლიური ყურადღება და მზრუნველობა, დავის გადასაწყვეტად საქმეში მონაწილეობისათვის უნდა იქნეს ჩაბმული მშვილებელი თანამოსახლებელი.

მუხლი 121. შვილად აყვანის გაუქმება მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს ან პროკურორის მოთხოვნით

მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს, აგრეთვე პროკურორს, ყოველთვის აქვთ უფლება, მოითხოვონ შვილად აყვანის გაუქმება სასამართლო წესით, თუ ამას არასრულწლოვანი ნაშვილების ინტერესები მოითხოვს.

სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, აგრეთვე ცალკეული მოქალაქეები, რომლებსაც მიაჩნიათ, რომ შვილად აყვანა არ შეესაბამება ბავშვის ინტერესებს და უნდა გაუქმდეს, ამის შესახებ აცნობებენ მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს ან პროკურორს. რომლებიც წყვეტენ შვილად აყვანის გაუქმების შესახებ მოთხოვნის წარდგენის საკითხს.

მუხლი 122. შვილად აყვანის გაუქმების დაუშვებლობა ნაშვილების სრულწლოვანების მიღწევის შემდეგ

დაუშვებელია შვილად აყვანის გაუქმება ნაშვილების სრულწლოვანების მიღწევის შემდეგ, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც შვილად აყვანის გაუქმებაზე არსებობს ნაშვილების, მისი მშობლებისა და მშვილებლის თანხმობა.

მუხლი 123. შვილად აყვანის გაუქმების შედეგები

შვილად აყვანის გაუქმებისას შეწყდება ნაშვილებსა და მშვილებელს, აგრეთვე მათ ნათესავებს შორის არსებული ურთიერთუფლებები და ურთიერთ-მოვალეობები, ხოლო აღდგება ურთიერთუფლებები და ურთიერთმოვალეობები შვილსა და მის მშობლებს, აგრეთვე შთამომავლობით ნათესავებს შორის.

სასამართლოს გადაწყვეტილებით ბავშვი გადაეცემა მშობლებს, ხოლო, თუ ეს ეწინააღმდეგება მის ინტერესებს, — მეურვეობის და მზრუნველობის ორგანოს.

სასამართლომ ბავშვის ინტერესების შესაბამისად უნდა გადაწყვიტოს, აგრეთვე, შვილად აყვანისას ბავშვისათვის მიკუთვნიებული გვარის, სახელისა და მამის სახელის შენარჩუნების საკითხი. თუ ბავშვს შეუსრულდა ათი წელი, სასამართლომ უნდა გაითვალისწინოს ბავშვის სურვილიც.

იმ შემთხვევაში, როდესაც შვილად აყვანა გაუქმებულია მშვილებლის მიერ ბავშვის აღზრდის მოვალეობის არაჯეროვნად შესრულების გამო, ბავშვს ენახება მშვილებლისაგან ალიმენტის მიღების უფლება ამ კოდექსის 72-ე მუხლში დაწესებული ოდენობის მიხედვით.

მუხლი 124. შვილად აყვანის შეწყვეტის დრო

შვილად აყვანა წყდება შვილად აყვანის გაუქმების შესახებ სასამართლოს გადაწყვეტილების ძალაში შესვლის დღიდან.

სასამართლო, რომელმაც გამოიტანა გადაწყვეტილება შვილად აყვანის გაუქმების შესახებ, აგრეთვე შვილად აყვანის ბათილად ცნობის თაობაზე, ვალდებულია, კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების პირი გადაუხადოს მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო) საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტს შვილად აყვანის შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანის ადგილის მიხედვით და მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოს შვილად აყვანის რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით.

მუხლი 125. შვილად აყვანის ბათილად ცნობა

შვილად აყვანა შეიძლება ცნობილ იქნეს ბათილად იმ შემთხვევაში, თუ:

- ა) გადაწყვეტილება შვილად აყვანის შესახებ დამყარებულია ყალბ დოკუმენტებზე;

- ბ) შვილად აყვანა ფიქტიურია;

- გ) ნაშვილებია სრულწლოვანი;

- დ) მშვილებელი სასამართლოს მიერ ცნობილი იყო არაქმედუნარიანად;

- ე) მშვილებელი იყო პირი, რომელსაც ჩამორთმეული ჰქონდა მშობლის უფლება.

შვილად აყვანის ბათილად ცნობა დაიშვება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს შეესაბამება ბავშვის ინტერესებს.

შვილად აყვანის ბათილად ცნობისას სასამართლომ უნდა გამოარკვიოს არის თუ არა თანახმა ნაშვილები, რომელმაც ათი წლის ასაკს მიაღწია.

შვილად აყვანა შეიძლება ბათილად იქნეს ცნობილი იმ პირის მოთხოვნით, რომლის უფლება დარღვეულია შვილად აყვანით, აგრეთვე მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს ან პროკურორის მოთხოვნით.

მუხლი 126. შვილად აყვანის ბათილად ცნობის შედეგები

შვილად აყვანა ითვლება ბათილად შვილად აყვანის შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანის მომენტიდან.

შვილად აყვანის ბათილად ცნობისას, აღდგება ბავშვის პირადი და ქონებრივი უფლებები და მოვალეობები თავისი მშობლებისა და წარმოშობით ნათესავების მიმართ.

შვილად აყვანის ბათილად ცნობის შემთხვევაში ბავშვი სასამართლოს გადაწყვეტილებით გადაეცემა მშობლებს, ხოლო თუ ეს არ შეესაბამება ბავშვის ინტერესებს — მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს.

მუხლი 127. შვილად აყვანის გაუქმების ან ბათილად ცნობის საქმის განხილვაში მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს მონაწილეობა

შვილად აყვანის გაუქმების ან ბათილად ცნობის საქმის განხილვის ყველა შემთხვევაში საქმეში მონაწილეობის მისაღებად უნდა ჩააბან მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო.

მეურვეობა და მზრუნველობა

თავი მათოთხმეობა

ზოგადი დებულებანი

მუხლი 128. მეურვეობისა და მზრუნველობის მიზნები

მეურვეობა და მზრუნველობა წესდება იმ არასრულწლოვანი ბავშვების აღზრდისათვის, რომლებიც მშობლების გარდაცვალების, მშობლებისათვის მშობლის უფლების ჩამორთმევის, მშობელთა ავადმყოფობის ან სხვა მიზეზების გამო დარჩნენ მშობლის მზრუნველობის გარეშე, აგრეთვე ამ ბავშვთა პირადი და ქონებრივი უფლებებისა და ინტერესების დაცვისათვის.

მეურვეობა და მზრუნველობა წესდება აგრეთვე იმ სრულწლოვანი პირის პირადი და ქონებრივი უფლებებისა და ინტერესების დასაცავად, რომელსაც ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო არ შეუძლია დამოუკიდებლად განახორციელოს თავისი უფლებები და შეასრულოს თავისი მოვალეობანი.

მუხლი 129. პირი, რომლის მიმართ წესდება მეურვეობა

მეურვეობა წესდება ბავშვზე, რომელსაც არ მიუღწევია თხუთმეტი წლის ასაკამდე და პირზე, რომელიც სასამართლოს მიერ აღიარებული არის არაქმედუნარიანად სულით ავადმყოფობის ან ჭკუასუსტობის გამო (საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის მე-15 მუხლი).

მუხლი 130. პირი, რომლის მიმართ წესდება მზრუნველობა

მზრუნველობა წესდება არასრულწლოვანზე თხუთმეტი წლის ასაკიდან თვრამეტ წლამდე. მზრუნველობა წესდება აგრეთვე სრულწლოვან ქმედუნარიან პირზე მისი თხოვნით, თუ მას თავისი ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო არ შეუძლია დამოუკიდებლად განახორციელოს თავისი უფლებები და შეასრულოს თავისი მოვალეობანი.

მუხლი 131. მეურვეობა გარდაცვალებულისა და უკვალოდ დაკარგულის ქონებაზე

მეურვეობა გარდაცვალებულისა და უკვალოდ დაკარგულის ქონებაზე წესდება საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსით გათვალისწინებულ შემთხვევებში და წესით.

მუხლი 132. მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოები

მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოებს წარმოადგენენ მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო), სადაბო და სასოფლო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტები.

არასრულწლოვანი პირის მეურვეობა და მზრუნველობა ეკისრება განათლების განყოფილებას, სასამართლოს მიერ არაქმედუნარიანად აღიარებულ

პირისა — ჯანმრთელობის დაცვის განყოფილებას, ხოლო იმ ქმედუნარიანი პირისა, რომელიც ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო საჭიროებს მზრუნველობას — სოციალური უზრუნველყოფის განყოფილებას.

მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოები მოქმედებენ საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს მიერ დამტკიცებული მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოების დებულების საფუძველზე.

მუხლი 133. ზედამხედველობა მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოების საქმიანობაზე

მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოების საქმიანობის ხელმძღვანელობასა და ზედამხედველობას ახორციელებენ შესაბამისად მშრომელთა დეპუტატების თბილისის საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის მშრომელთა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი, აფხაზეთის ასსრ მინისტრთა საბჭო, აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭო და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო.

მუხლი 134. მეურვეობისა და მზრუნველობის დაწესება სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის ან მეურვის (მზრუნველის) საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით

მეურვეობას და მზრუნველობას აწესებს მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო), სადაბო ან სასოფლო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის ან მეურვის (მზრუნველის) საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

მუხლი 135. სამეურვეო (სამზრუნველო) არასრულწლოვანი პირის შესახებ შეტყობინების მოვალეობა

დაწესებულებები და პირები, რომელთათვისაც ცნობილი გახდა, რომ მშობლების გარდაცვალების ან ავადმყოფობის, მათთვის მშობლის უფლების ჩამორთმევის ან სხვა რაიმე მიზეზის გამო არასრულწლოვანი საჭიროებს მეურვეობას ან მზრუნველობას, ვალდებული არიან აცნობონ ამის შესახებ მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს ბავშვის ფაქტიური სამყოფელი ადგილის მიხედვით.

მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოები მოვალენი არიან დაუყოვნებლივ შეამოწონ ეს ფაქტი და მეურვის ან მზრუნველის დანიშვნის შესახებ საკოხის ვადაწყვეტამდე იზრუნონ არასრულწლოვანზე.

მუხლი 136. მეურვეობის ან მზრუნველობის დაწესება არასრულწლოვანი სათვის, რომლის მშობლები თავს არიდებენ მის აღზრდას

მეურვეობის და მზრუნველობის დაწესება შეიძლება იმ შემთხვევაში, როდესაც ბავშვი არ ცხოვრობს მშობლებთან და ეს უქანასკნელნი თავს არიდებენ მისი აღზრდის მოვალეობებს; თუ ბავშვი ცხოვრობს მშობლებთან, რომლებიც არ ასრულებენ მისი აღზრდის მოვალეობებს, მეურვეობისა და

მზრუნველობის ორგანოს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს ასეთი მშობლები-ბისათვის ბავშვის ჩამორთმევისა და მისი მეურვეობაში და მზრუნველობაში გადაცემის საკითხის გადასაწყვეტად, შემდგომ აღძრას საკითხი მშობლებისათვის სასამართლოს წესით მშობლის უფლების ჩამორთმევის შესახებ.

საქართველოს
საბჭოთა კავშირის
საგარეო ურთიერთობების
მინისტროს
საპრესო განყოფილება

მუხლი 127. სასამართლოს მოვალეობა — აცნობოს მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოებს მეურვეობის ან მზრუნველობის დაწესებულების აუცილებლობის შესახებ

სასამართლო, რომელმაც გამოიტანა გადაწყვეტილება პირის არაქმედუნარიანად აღიარების თაობაზე, მოვალეა, გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლიდან არაუგვიანეს სამი დღისა, ამის შესახებ აცნობოს მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს-იმ პირის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, რომელიც არაქმედუნარიანად აღიარების გამო საჭიროებს მეურვეს ან მზრუნველს.

მუხლი 138. მეურვის ან მზრუნველის დანიშვნა

მეურვის ან მზრუნველის მოვალეობათა განხორციელებისათვის მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოები ნიშნავენ მეურვეს ან მზრუნველს.

მეურვე ან მზრუნველი შეიძლება დაინიშნოს მხოლოდ მათი თანხმობით. მზრუნველის შერჩევა სრულწლოვანი ქმედუნარიანი პირისათვის, რომელსაც ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო არ შეუძლია დამოუკიდებლად დაცვას თავისი უფლებები და შეასრულოს მოვალეობები, შეიძლება მხოლოდ სამზრუნველო პირის თანხმობით.

მეურვე ან მზრუნველი უნდა დაინიშნოს არაუგვიანეს ერთი თვისა იმ დროიდან, როდესაც მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოებისათვის ცნობილი გახდება მეურვეობის ან მზრუნველობის დაწესების აუცილებლობა.

მეურვის ან მზრუნველის არჩევის დროს მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული მისი პირადი თვისებები, დაკისრებული მოვალეობის შესრულების უნარი, ურთიერთობა, რომელიც არსებობს მასა და სამეურვეო (სამზრუნველო) პირს შორის და, აგრეთვე, როცა ეს შესაძლებელია, სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის სურვილიც.

მუხლი 139. პირი, რომელიც არ შეიძლება დაინიშნოს მეურვედ ან მზრუნველად

მეურვედ ან მზრუნველად არ შეიძლება დაინიშნოს:

- ა) პირი, რომელსაც არ მიუღწევია თვრამეტი წლის ასაკამდე;
- ბ) პირი, რომელიც სასამართლოს მიერ ცნობილია არაქმედუნარიანად;
- გ) პირი, რომელსაც ჩამორთმეული აქვს მშობლის უფლება;
- დ) მშვილებელი, თუ შვილად აყვანა გაუქმდა იმის გამო, რომ იგი სათანადოდ არ ასრულებდა მშვილებლის მოვალეობებს;
- ე) პირი, რომელიც გაათავისუფლებულია მეურვის ან მზრუნველის მოვალეობისაგან იმის გამო, რომ იგი სათანადოდ არ ასრულებდა ამ მოვალეობას.

მუხლი 140. ზედამხედველობა მეურვისა და მზრუნველის საქმიანობაზე

მეურვის ან მზრუნველის საქმიანობაზე ზედამხედველობას ახორციელებს მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

ზედამხედველობის განხორციელების წესი და პირობები განისაზღვრება მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოების დებულებით.

მუხლი 141. მეურვეობის ან მზრუნველობის დაწესება სახელმწიფო ან საზოგადოებრივ დაწესებულებაში მყოფ პირზე

იმ ბავშვის მიმართ, რომელიც სახელმწიფო საბავშვო დაწესებულებაში იზრდება, აგრეთვე იმ პირის მიმართ, რომელიც მეურვეობას ან მზრუნველობას საჭიროებს და იმყოფება სათანადო დაწესებულებაში, მეურვის ან მზრუნველის მოვალეობის შესრულება ეკისრებათ ამ დაწესებულებების ადმინისტრაციას.

ამ პირთა ქონებრივი ინტერესების (პენსიის მიღების, ქონების გამგებლობის და ა. შ.) დაცვისათვის, აუცილებლობის შემთხვევაში, შეიძლება დაინიშნოს ქონების მეურვე.

მუხლი 142. მეურვეობა იმ ქონებაზე, რომელიც არ იმყოფება სამეურვეო პირის საცხოვრებელ ადგილას

თუ პირს, რომელზედაც დაწესებულია მეურვეობა ან მზრუნველობა, სხვა ადგილას აქვს ქონება, აუცილებლობის შემთხვევაში, მეურვის ან მზრუნველის თანხმობით, მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს შეუძლია დანიშნოს ამ ქონების მეურვე ქონების ადგილსამყოფელის მიხედვით.

თავი მეთხუთმეტი

მეურვისა და მზრუნველის უფლება-მოვალეობანი

მუხლი 143. მეურვისა და მზრუნველის უფლება-მოვალეობანი

არასრულწლოვანის მეურვე და მზრუნველი მოვალეა აღზარდოს იგი კომუნიზმის მშენებლის მორალური კოდექსის სულისკვეთებით, იზრუნოს მისი ფიზიკური განვითარებისა და სწავლისათვის, მოამზადოს იგი საზოგადოებრივად სასარგებლო საქმიანობისათვის, დაიცვას მისი უფლებები და ინტერესები.

მეურვესა და მზრუნველს უფლება აქვთ სასამართლო წესით მოითხოვონ მეურვეობაში და მზრუნველობაში მყოფი ბავშვების დაბრუნება ყველასაგან, ვინც მათ კანონიერი საფუძვლის გარეშე თავისთან ამყოფებს.

მუხლი 144. მეურვისა და მზრუნველის მოვალეობების უსასყიდლოდ შესრულება

მეურვის და მზრუნველის მოვალეობები სრულდება უსასყიდლოდ.

მუხლი 145. მეურვისა და მზრუნველის მოვალეობა — დაიცვან სამეურვეო (სამზრუნველო) სრულწლოვანი პირის ინტერესები

მეურვე და მზრუნველი მოვალენი არიან იზრუნონ სამეურვეო (სამზრუნველო) სრულწლოვანი პირის რჩენისათვის, შეუქმნან მას აუცილებელი საყოფაცხოვრებო პირობები, უზრუნველყონ მოვლითა და მკურნალობით, დაიცვან მისი უფლებები და ინტერესები.

გარდა ამისა, სულით ავადმყოფის მეურვე მოვალეა თვალყური ადევნოს სამეურვეო პირის მუდმივ სამედიცინო მომსახურებას.

მეურვე და მზრუნველი განსაკუთრებული უფლებამოსილების გარეშე იცავენ სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის უფლებებსა და ინტერესებს ყველა დაწესებულებაში, მათ შორის სასამართლოშიც.

მუხლი 146. მეურვისა და მზრუნველის მოვალეობა — იცხოვრონ სამეურვეო (სამზრუნველო) პირთან ერთად

მეურვე და მზრუნველი მოვალენი არიან იცხოვრონ სამეურვეო (სამზრუნველო) არასრულწლოვან პირთან ერთად. ცალკეულ შემთხვევაში მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს მიერ შეიძლება ნებადართული იქნეს მზრუნველისა და სამზრუნველო პირის ცალ-ცალკე ცხოვრება, თუ აღნიშნული ორგანო მივა იმ დასკვნამდე, რომ მათი ცალ-ცალკე ცხოვრება უარყოფით გავლენას არ მოახდენს სამზრუნველო პირის აღზრდაზე, მისი უფლებებისა და ინტერესების დაცვაზე.

მეურვე და მზრუნველი ვალდებული არიან საცხოვრებელი ადგილის გამოცვლის შესახებ აცნობონ მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს.

ამ მუხლის პირველ ნაწილში გათვალისწინებული მოვალეობა არ ეკისრება არაქმედუნარიანი სრულწლოვანი პირის მეურვესა და სრულწლოვანი ქმედუნარიანი პირის მზრუნველს.

მუხლი 147. სულით ავადმყოფის მეურვის მოვალეობა სამეურვეო პირის გამოჩანმართელების შემთხვევაში

სულით ავადმყოფის მეურვე სამეურვეო პირის გამოჩანმართელების შემთხვევაში მოვალეა სასამართლოში დაუყოვნებლივ აღძრას შუამდგომლობა სამეურვეო პირის ქმედუნარიანად აღიარებისა და მასზე მეურვეობის მოხსნის შესახებ.

მუხლი 148. გარიგების დადების წესი მეურვისა ან მზრუნველის მონაწილეობით

მეურვე კანონიერი წარმომადგენელია სამეურვეო პირისა და მისი სახელით, მისი ინტერესებიდან გამომდინარე, დებს ყველა აუცილებელ გარიგებას.

არასრულწლოვანი პირი თხუთმეტიდან თვრამეტი წლის ასაკამდე ისეთ გარიგებას, რომლის დამოუკიდებლად დადების უფლება მას კანონით არა აქვს, დებს მზრუნველის თანხმობით.

მუხლი 149. გარიგება, რომლის დადებისათვის საჭიროა მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს წინასწარი ნებართვა

მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს წინასწარი ნებართვა საჭირო ისეთი გარიგების დადების დროს, რომელიც სანოტარო წესით უნდა დამოწმდეს, აგრეთვე სამეურვეო პირის კუთვნილ უფლებაზე უარის თქმის, ქონების გაყოფის, საცხოვრებელი ფართობის გაცელისა და ქონების გასხვისებისათვის.

სამზრუნველო პირის მიერ სახელმწიფო შრომითს შემნახველ სალაროში ან სხვა საკრედიტო დაწესებულებაში შეტანილი ანაბრის განკარგვის წესი განისაზღვრება სსრ კავშირის კანონმდებლობით.

მუხლი 150. გარიგება, რომლის დადების უფლება მეურვესა და მზრუნველს არა აქვთ

მეურვესა და მზრუნველს, მათს მეუღლეებსა და ახლო ნათესავებს უფლება არა აქვთ დადონ გარიგება სამეურვეო (სამზრუნველო) პირთან, აგრეთვე არ შეიძლება, რომ ისინი იყენენ ამ პირის წარმომადგენლად გარიგების დადებისა ან სასამართლოში საქმის წარმოების დროს სამეურვეო (სამზრუნველო) პირსა და მეურვის ან მზრუნველის მეუღლესა და მათს ახლო ნათესავებს შორის.

სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის სახელით ნაჩუქრობის ხელშეკრულების დადება არ შეიძლება.

მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოების წინასწარი თანხმობის გარეშე მეურვეს უფლება არა აქვს სამეურვეო პირის სახელით დადოს გარიგება, ხოლო მზრუნველს — სამზრუნველო პირის სახელით დათანხმდეს გარიგების დადებაზე, თუ იგი სცილდება საყოფაცხოვრებო გარიგებათა ფარგლებს.

მუხლი 151. სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის ქონების გამგებლობა და მეურვეთა და მზრუნველთა ანგარიშგება

სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის ქონების გამგებლობის და მეურვეთა (მზრუნველთა) ანგარიშგების წესი განისაზღვრება საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს მიერ დამტკიცებული მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოების დებულებით.

მუხლი 152. სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის მიმდინარე შემოსავლის განკარგვა

სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის კუთვნილი თანხები (პენსია, დახმარება, ალიმენტი და სხვა მიმდინარე შემოსავალი) გადადის მეურვის (მზრუნველის) განკარგულებაში და ის იყენებს ამ თანხებს სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის სარჩენად.

თუ ეს თანხები საკმარისი არ არის ყველა საჭირო ხარჯის დასაფარავად, გაწეული ხარჯის ანაზღაურება შეიძლება სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის სხვა ქონებიდან იმ წესების დაცვით, რაც დადგენილია ამ კოდექსის 148-ე და 149-ე მუხლებით.

თუ სამეურვეო (სამზრუნველო) პირებს არ გააჩნიათ საკმარისი სახსრები მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო აღძრავს შუამდგომლობას სოციალური უზრუნველყოფის ორგანოს წინაშე მათთვის დახმარების დანიშვნის შესახებ. არასრულწლოვან სამზრუნველო პირს თხოთმეტიდან თვრამეტი წლის ასაკამდე უფლება აქვს დამოუკიდებლად დადოს წერილმანი საყოფაცხოვრებო გარიგება, განკარგოს თავისი ხელფასი ან სტიპენდია, განახორციელოს ავტორისა და გამომგონებლის უფლებები.

საკმაო საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს შეუძლია თავისი ინიციატივით ან საზოგადოებრივი ორგანიზაციის ან სხვა დაინტერესებულ პირთა შუამდგომლობით შეუზღუდოს ან ჩამოართვას თხოთმეტიდან თვრამეტი წლის ასაკამდე არასრულწლოვანს მისი ხელფასის ან სტიპენდიის დამოუკიდებლად განკარგვის უფლება.

ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამო სამზრუნველო სრულწლოვანი ქმედუნარიანი პირის კუთვნილი თანხა შეიძლება დახარჯოს მზრუნველმა მხოლოდ სამზრუნველო პირის თანხმობით.

მუხლი 153. მეურვისა და მზრუნველის მოქმედების გასაჩივრება

მეურვისა და მზრუნველის მოქმედება შეიძლება გაასაჩივროს ყოველმა პირმა, მათ შორის სამეურვეო (სამზრუნველო) პირმაც, მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოში სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

მუხლი 154. მეურვისა და მზრუნველის გათავისუფლება მოვალეობისაგან

მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოები მეურვესა და მზრუნველს თავიანთი მოვალეობისაგან ათავისუფლებენ მშობლებისათვის ბავშვის აღსაზრდელად დაბრუნების, გაშვილების და სამეურვეო (სამზრუნველო) პირის სახელმწიფო ან საზოგადოებრივ დაწესებულებაში მოთავსების შემთხვევებში (ამ კოდექსის 141-ე მუხლი).

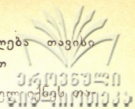
მეურვე და მზრუნველი შეიძლება გათავისუფლდნენ მოვალეობისაგან, აგრეთვე პირადი თხოვნის საფუძველზე, თუ მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო ცნობს, რომ ეს თხოვნა საპატიო მიზეზით არის გამოიწვეული (ავადმყოფობა, მატერიალური მდგომარეობის შეცვლა, სამეურვეო, სამზრუნველო პირთან აუცილებელი კონტაქტის უქონლობა და სხვ.).

მუხლი 155. მეურვისა და მზრუნველის გადაყენება

მეურვისა ან მზრუნველის მიერ დაკისრებული მოვალეობის არასათანადოდ შესრულების შემთხვევაში მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო გადააყენებს მეურვეს ან მზრუნველს ამ მოვალეობათა შესრულებისაგან.

თუ მეურვე (მზრუნველი) ანგარების მიზნით გამოიყენებს მეურვეობას (მზრუნველობას), აგრეთვე იმ შემთხვევაში, თუ სამეურვეო (სამზრუნველო) პირს დატოვებს ზედამხედველობისა და აუცილებელი დახმარების გარეშე, ის პასუხს აგებს კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 156. სრულწლოვანი პირის მზრუნველის გათავისუფლება თავისი მოვალეობისაგან სამზრუნველო პირის მოთხოვნით

სრულწლოვანი პირის მზრუნველი შეიძლება გათავისუფლებული იქნეს თავისი მოვალეობისაგან სამზრუნველო პირის მოთხოვნით.

ასეთ შემთხვევაში მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს შეუძლია სამზრუნველო პირთან შეთანხმებით მას მზრუნველად სხვა პირი დაუნიშნოს.

მუხლი 157. მეურვეობის შეწყვეტა

მეურვეობა შეწყდება:

- ა) თუ გარდაიცვალა სამეურვეო პირი;
  - ბ) თუ სამეურვეო არასრულწლოვანმა მიაღწია თხუთმეტი წლის ასაკს. გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ის კანონით დადგენილი წესით არაქმედუნარიანად არის აღიარებული;
  - გ) თუ სამეურვეო არასრულწლოვანი, რომელსაც არ შესრულებია თხუთმეტი წელი, აღსაზრდელად მშობელს დაუბრუნდა;
  - დ) თუ არაქმედუნარიანად აღიარებული სამეურვეო პირი სასამართლომ ცნო ქმედუნარიანად;
  - ე) ქონების მიმართ — უკვალოდ დაკარგული პირის გამოჩენისას ან ქონების მემკვიდრისათვის გადაცემის შემთხვევაში.
- ამ შემთხვევებში მეურვეობა შეწყდება მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს გადაწყვეტილებით.

მუხლი 158. მზრუნველობის შეწყვეტა

მზრუნველობა შეწყდება:

- ა) თუ გარდაიცვალა სამზრუნველო პირი;
  - ბ) თუ სამზრუნველო არასრულწლოვანი მიაღწევს სრულწლოვანებას;
  - გ) თუ სამზრუნველო არასრულწლოვანი დაქორწინდა;
  - დ) სხვა სამზრუნველო პირების მიმართ — თუ მოისპო მიზეზი, რითაც გამოწვეული იყო მზრუნველის დანიშვნა.
- ამ შემთხვევებში მზრუნველობა შეწყდება მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს გადაწყვეტილებით.

მუხლი 159. მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს გადაწყვეტილების გასაჩივრება

მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს გადაწყვეტილება მეურვის (მზრუნველის) დანიშვნის, გადაყენებისა და გათავისუფლების შესახებ, აგრეთვე მეურვეობისა და მზრუნველობის ყველა სხვა საკითხზე დანტერესებულ პირს შეუძლია გასაჩივროს შესაბამისად თბილისის მშრომელთა დეპუტატების საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტში, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის მშრომელთა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტში, აფხაზეთის ასსრ მინისტრთა საბჭოში, აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭოში და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოში.

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტები

თავი მეთექვსმეტი

ზოგადი დებულებანი

მუხლი 160. მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების რეგისტრაცია

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების რეგისტრაცია წესდება როგორც სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ინტერესებით, ისე მოქალაქეთა პირადი და ქონებრივი უფლებების დაცვის მიზნით.

დაბადება, დაქორწინება, განქორწინება, შვილად აყვანა, მამობის დადგენა, სახელის, მამის სახელისა და გვარის გამოცვლა, გარდაცვალება რეგისტრაციაში უნდა გატარდეს მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ სახელმწიფო ორგანოებში (მმაჩი).

მუხლი 161. მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების რეგისტრაციის ორგანოები

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების რეგისტრაცია ქალაქებსა და რაიონულ ცენტრებში ხდება მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ საქალაქო და რაიონულ ბიუროებში (განყოფილებებში), ზოლო სოფლად, მუშათა დაბებში და იმ ქალაქებში, სადაც მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ბიუროები (განყოფილებები) არ არის, — მშრომელთა დეპუტატების სასოფლო, სადაბო და საქალაქო საბჭოების აღმასრულებელ კომიტეტებში.

მუხლი 162. მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგანოების კომპეტენცია

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი საქალაქო და რაიონული ბიუროები (განყოფილებები) ახდენენ დაბადების, გარდაცვალების, დაქორწინების, განქორწინების, შვილად აყვანის, მამობის დადგენის, სახელის, მამის სახელის და გვარის გამოცვლის რეგისტრაციას, აუქმებენ სააქტო ჩანაწერებს, შეაქვთ მათში შესწორებები და დამატებები, აღადგენენ დაკარგულ სააქტო ჩანაწერებს, ინახავენ საარქივო სააქტო წიგნებს და გაცემენ განმეორებითს მოწმობებს.

მშრომელთა დეპუტატების სასოფლო, სადაბო და საქალაქო საბჭოების აღმასკომები, სადაც მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ბიურო (განყოფილება) არ არის, ახდენენ დაბადების, დაქორწინების, მამობის დადგენის და გარდაცვალების რეგისტრაციას.

მუხლი 163. სააქტო წიგნები. მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების რეგისტრაციის წესები

ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ სსრ კავშირისა და მოკავშირე ქვეყნების კანონმდებლობის საფუძველების შესაბამისად, ძირითად დებულებებს მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტებში ჩანაწერების შეცვლისა და აღდგენის წესის შესახებ, აგრეთვე მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების რეგისტრაციის წიგნების ფორმას და ამ წიგნებში ჩანაწერის საფუძველზე გასაცემი მოწმობების ფორმას, სააქტო წიგნების შენახვის წესსა და ვადებს ადგენს სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭო.

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების რეგისტრაციის წესებს, ქორწინებისა და დაბადების საზეიმო რეგისტრაციის წესის ჩათვლით, აგრეთვე დასაქორწინებელ პირთათვის ჯანმრთელობისა და ოჯახური მდგომარეობის შესახებ ურთიერთშეტყობინებისა და მათი, როგორც მომავალი მეუღლეებისა და მშობლებისათვის, უფლება-მოვალეობების განმარტების წესს ადგენს ეს კოდექსი და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს მიერ დამტკიცებული ინსტრუქცია მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების რეგისტრაციის წესის შესახებ.

მუხლი 164. მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტის ჩაწერის დროს წარსადგენი საბუთები

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტის ჩაწერის დროს წარდგენილ უნდა იქნეს სარეგისტრაციო ფაქტის დამამტკიცებელი და განმცხადებლის პიროვნების დამადასტურებელი საბუთები.

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩაწერისათვის აუცილებელი საბუთების ნუსხას ადგენს ამ კოდექსის 163-ე მუხლის მეორე ნაწილით გათვალისწინებული ინსტრუქცია.

მუხლი 165. აქტების ჩაწერის წესი

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების წიგნში შეტანილი ყოველი ჩანაწერი უნდა წაეკითხოს განმცხადებელს და მისი, აგრეთვე ჩამწერი თანამდებობის პირის ხელმოწერის შემდეგ დამოწმდეს ბეჭდის დასმით.

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტის ჩაწერის შესახებ განმცხადებელს მიეცემა სათანადო მოწმობა.

მუხლი 166. მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩანაწერში შესწორების, ცვლილების შეტანისა და ამ აქტების გაუქმების წესი

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩანაწერში შეცდომების შესწორებას და ცვლილებების შეტანას, იუ არის ამის საკმაო საფუძველი და არ არსებობს დავა დაინტერესებულ პირთა შორის, აწარმოებენ მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგანოები.

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგანოების უარე ჩანაწერში შესწორების ან ცვლილების შეტანაზე შეიძლება გასაჩივრდეს სასამართლოში.

დანიტერესებულ პირთა შორის დავის შემთხვევაში ჩანაწერში შესწორების ან ცვლილების შეტანა ხდება სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე.

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების პირველადი ჩანაწერების გაუქმება წარმოებს მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგანოების მიერ სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე. გარდა ამ კოდექსის 42-ე მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევისა, როდესაც ჩანაწერის გაუქმებისათვის სასამართლოს გადაწყვეტილება საჭირო არ არის.

მუხლი 167. სახელმწიფო ბაჟი

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოებში დაბადების, შეილად აყვანის, მამობის დადგენის და გარდაცვალების რეგისტრაცია აგრეთვე ამ აქტების რეგისტრაციის შესახებ პირველადი მოწმობების გაცემა, დაბადების შესახებ აქტის ჩანაწერში მამობის დადგენასთან დაკავშირებით შესწორებისა და დამატების შეტანა ხდება სსრ კავშირის კანონმდებლობის შესაბამისად სახელმწიფო ბაჟის გადახდევინების გარეშე.

დაქორწინების, განქორწინების, სახელის, მამის სახელისა და გვარის გამოცვლის რეგისტრაციისათვის, ხოლო სათანადო შემთხვევებში განქორწინების მოწმობის გაცემის, აგრეთვე მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების რეგისტრაციის შესახებ განმეორებითი მოწმობების გაცემისა და სააქტო ჩანაწერების აღდგენისათვის წარმოებს სახელმწიფო ბაჟის გადახდევინება სსრ კავშირის კანონმდებლობით დადგენილი განაკვეთების მიხედვით.

თავი მინიმუმი

დაბადების რეგისტრაცია

მუხლი 168. დაბადების რეგისტრაციის წესი

ბავშვის დაბადების რეგისტრაცია მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოში ხდება ბავშვის დაბადების ადგილის, მშობლებთან ერთ-ერთი მშობლის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგანოები მშობლების თანხმობით უზრუნველყოფენ დაბადების რეგისტრაციის საზეიმო ვითარებაში ჩატარებას.

მუხლი 169. განცხადება დაბადების რეგისტრაციის შესახებ

განცხადება ბავშვის დაბადების რეგისტრაციის შესახებ მშობლებს ან ერთ-ერთ მათგანს შეაქვთ ზეპირი ან წერილობითი სახით, ხოლო, თუ მშობ-

ლები ავად არიან, ან გარდაიცვალნენ, ან მათ სხვა მიზეზის გამო არ შეუძლიათ განცხადების შეტანა, — განცხადება შეაქვთ ნათესავენს ან სხვა პირთ, აგრეთვე სამედიცინო დაწესებულების ადმინისტრაციას.

ეროვნული
ნიუსპიროსი

მუხლი 170. განცხადების შეტანის ვადა

განცხადება ბავშვის დაბადების შესახებ შეტანილ უნდა იქნეს დაბადებულან არაუგვიანეს ერთი თვის ვადაში, ხოლო მკვდარი ბავშვის დაბადების შემთხვევაში — არაუგვიანეს სამი დღისა მისი შობის მომენტიდან.

მუხლი 171. ჩანაწერი დაბადების შესახებ

დაბადების შესახებ სააქტო ჩანაწერში ბავშვის სახელი, მამის სახელი და გვარი, აგრეთვე ცნობები მისი მშობლების შესახებ შეაქვთ ამ კოდექსის 52-ე—56-ე მუხლების შესაბამისად.

იმ შემთხვევაში, როდესაც მამობა დადგენილი არ არის, ბავშვის დაბადების მოწმობაში ბავშვის მამის ეროვნება ჩაიწერება დედის მითითებით.

მუხლი 172. ბავშვის დაბადებამდე გარდაცვლილი მამის ჩაწერა

თუ ბავშვი იმ პირის გარდაცვალების შემდეგ დაიბადა, რომელიც ახალშობილის დედასთან ქორწინებაში იმყოფებოდა, სააქტო ჩანაწერსა და დაბადების მოწმობაში გარდაცვალბული შეიძლება ჩაიწეროს ბავშვის მამად იმ პირობით, თუ მისი გარდაცვალების დღიდან ბავშვის დაბადებამდე გავიდა არაუმეტეს ათი თვისა.

მუხლი 173. განქორწინების ან ქორწინების ბათილად ცნობის შემდეგ დაბადებული ბავშვის დაბადების რეგისტრაცია

იმ ბავშვის დაბადების რეგისტრაციისას, რომელიც ჩასახული იყო მშობლების ქორწინებაში ყოფნის დროს, მაგრამ დაიბადა განქორწინების ან ქორწინების ბათილად ცნობის შემდეგ, ბავშვის მამად უნდა ჩაიწეროს პირი, რომელიც ქორწინებაში იყო ბავშვის დედასთან, თუ განქორწინების ან ქორწინების ბათილად ცნობის დღიდან ბავშვის დაბადებამდე გავიდა არაუმეტეს ათი თვისა.

თავი მეთვრამედი

გარდაცვალების რეგისტრაცია

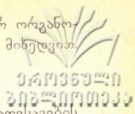
მუხლი 174. გარდაცვალების რეგისტრაციის წესი

გარდაცვალების რეგისტრაცია ხდება მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოებში გარდაცვალების ადგილას ან გარდაცვალებულის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

გარდაცვალების რეგისტრაცია სასამართლოს გადაწყვეტილებით გარდაცვალების ფაქტის დადგენის ან პირის გარდაცვალებულად გამოცხადების შემ-

თხვევაში ზღბა მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანო-
ში გადაწყვეტილების გამომტანი სასამართლოს ადგილსამყოფელის მიხედვით.

მუხლი 175. განცხადება გარდაცვალების შესახებ

გარდაცვალების რეგისტრაცია ზღბა გარდაცვალებულის ნათესავების, მისი მეზობლების, საბინაო-საექსპლუატაციო ორგანიზაციათა მუშაკების გან-
ცხადებით, აგრეთვე სხვა პირებისა და იმ დაწესებულების ადმინისტრაციის
შეტყობინებით, სადაც პირი გარდაიცვალა.

მუხლი 176. გარდაცვალების რეგისტრაციის ვადა

გარდაცვალების შესახებ განცხადებული უნდა იყოს არაუგვიანეს სამი
დღისა გარდაცვალების ან გვამის აღმოჩენის შემდეგ.

თავი მესამე

ქორწინების რეგისტრაცია

მუხლი 177. ქორწინების რეგისტრაციის ადგილი

ქორწინების რეგისტრაცია ზღბა მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტე-
ბის ჩამწერ ორგანოში ერთ-ერთი დასაქორწინებელი პირის ან მათი მშობლე-
ბის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

მუხლი 178. განცხადება დაქორწინების შესახებ

დაქორწინების მსურველ პირთ პირადად შეაქვთ განცხადება მოქალაქე-
ობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოში. განცხადებაში მათ უნდა
დაადასტურონ, რომ არ არსებობს ქორწინების დამაბრკოლებელი გარემოებები,
რომლებიც გათვალისწინებულია ამ კოდექსის მე-18 მუხლით, იცნობენ ერთმა-
ნეთის ჯანმრთელობის მდგომარეობას, ოჯახურ მდგომარეობას, იციან აგრეთ-
ვე, მერამდენა თითოეული მათგანისათვის ეს ქორწინება და ჰყავთ თუ არა
შვილები.

**მუხლი 179. დასაქორწინებელ პირთათვის მათი უფლება-მოვალეობების
გაცნობა**

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგანო, რომელიც
მიიღებს დასაქორწინებელ პირთა განცხადებას, მოვალეა გააცნოს მათ ქორ-
წინების რეგისტრაციის პირობები და წესი, აგრეთვე განუმარტოს მათ მეულ-
ღეთა და მშობელთა უფლება-მოვალეობები, რომლებიც გათვალისწინებულია
ამ კოდექსით, გააფრთხილოს ისინი, რომ პასუხისმგებელი არიან დაქორწინების
დამაბრკოლებელ გარემოებათა დაფარვისათვის.

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგანოები მოვალე
არიან დარწმუნდნენ, რომ დასაქორწინებელ პირთათვის არ არსებობს ქორწი-

ნების დამაბრკოლებელი გარემოებები და მათთვის ცნობილი ვტომანუთის
ჯანმრთელობა და ოჯახური მდგომარეობა.

მუხლი 180. ქორწინების რეგისტრაცია

ქორწინების რეგისტრაცია ხდება ამ კოდექსის მე-16 მუხლით გათვალის-
წინებული წესის შესაბამისად დანიშნულ დღესა და საათზე, დასაქორწინებელ
პირთა დასწრებით და, თუ ისინი თანახმა არიან, საზეიმო ვითარებაში.

დასაქორწინებელი პირის პასპორტში ან პიროვნების დამადასტურებელ
სხვა საბუთში იწერება მეუღლის გვარი, სახელი, მამის სახელი, დაბადების წე-
ლი, ქორწინების რეგისტრაციის ადგილი და დრო.

თავი მეოცე

გ ა ნ ქ ო რ წ ი ნ ე ბ ი ს რ ე გ ი ს ტ რ ა ც ი ა

მუხლი 181. განქორწინების რეგისტრაციის ადგილი

განქორწინების რეგისტრაცია ხდება რაიონის (ქალაქის) მოქალაქეობრივი
მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ბიუროში (განყოფილებაში) ორივე ან ერთ-
ერთი მეუღლის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

**მუხლი 182. განქორწინების რეგისტრაცია სასამართლოს გადაწყვეტილე-
ბის საფუძველზე**

სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე განქორწინების რეგისტრაცია
ახდენს მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი რაიონული
(საქალაქო) ბიურო (განყოფილება), ორივე ან ერთ-ერთი მეუღლის განცხადებით.

ერთ-ერთი მეუღლის განცხადებით განქორწინების რეგისტრაციის შემ-
თხვევაში ქორწინება შეწყვეტილად ითვლება, მაგრამ მეორე მეუღლეს მის მიერ
განქორწინების მოწმობის მიღებამდე, უფლება არა აქვს ხელახლა დაქორწინდეს.

ერთ-ერთი მეუღლის მიერ განქორწინების რეგისტრაციის შემთხვევაში
მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგანო აცნობებს ამის შე-
სახებ მეორე მეუღლეს, თუ ცნობილია მისი მისამართი, აგრეთვე მოქალაქეობ-
რივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ იმ ორგანოს, რომელმაც მოახდინა ქორ-
წინების რეგისტრაცია.

**მუხლი 183. განქორწინების რეგისტრაცია მეუღლეთა ურთიერთ-
თანხმობით**

განქორწინებაზე ურთიერთთანხმობისას მეუღლეებს, რომლებსაც არა
ჰყავთ არასრულწლოვანი შვილები (ამ კოდექსის 38-ე მუხლი), შეაქვთ ერთობ-
ლივი განცხადება განქორწინების შესახებ რაიონის (ქალაქის) მოქალაქეობრი-
ვი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ბიუროში (განყოფილებაში) ერთ-ერთი მე-

უღლის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

განცხადებაში განქორწინების შესახებ მეუღლეები მოვალე არიან დასტურონ არა მარტო ურთიერთთანხმობა, არამედ ისიც, რომ მათ არასრულწლოვანი შვილები.

განქორწინების რეგისტრაცია შეიძლება მოხდეს ერთ-ერთი მეუღლის დაუსწრებლად, თუ მას საპატიო მიზეზის გამო არ შეუძლია გამოცხადდეს მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოში და მისი სახელით წარმოდგენილი იქნება სათანადო წესით დამოწმებული განცხადება განქორწინებაზე მისი თანხმობის დასადასტურებლად.

განქორწინების რეგისტრაცია ხდება მეუღლეების მიერ განქორწინების შესახებ განცხადების შეტანის დღიდან სამი თვის გასვლის შემდეგ.

მუხლი 184. განქორწინების რეგისტრაცია ერთ-ერთი მეუღლის განცხადებით

მეუღლე, რომელსაც განქორწინება სურს ამ კოდექსის 39-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლებით. ვალდებულია, რაიონის (ქალაქის) მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ბიუროში (განყოფილებაში) წარადგინოს სათანადო წესით დამოწმებული, კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გადაწყვეტილების პირი მეორე მეუღლის უკვალოდ დაკარგულად ან არაქმედუნარიანად ცნობის შესახებ, ან სასამართლოს განაჩენის პირი ან ამონაწერი განაჩენიდან იმის შესახებ, რომ მეორე მეუღლეს შეფარდებული აქვს თავისუფლების აღკვეთა არანაკლებ სამი წლისა.

შეტანილი განცხადების შესახებ მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ბიურო (განყოფილება) აუწყებს პატიმრობაში მყოფ მეუღლეს ან არაქმედუნარიანი მეუღლის მეურვეს. ამ უწყებაში უნდა განისაზღვროს ვადა პასუხის შეტყობინებისა იმის შესახებ, არის თუ არა დავა ბავშვების თაობაზე, მეუღლეთა საერთო თანასაკუთრების გაყოფის ან იმ შრომისუუნარო მეუღლის სასარგებლოდ ალიმენტის გადახდევინების შესახებ, რომელიც დახმარებას საჭიროებს. პასუხის შეტყობინების ვადა არ უნდა აღემატებოდეს სამ თვეს.

თუ მიღებულია ცნობა იმის შესახებ, რომ დავა არ არსებობს, ან მითითებულ ვადაში პასუხი არ იქნა მიღებული, მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ბიურო (განყოფილება) ახდენს განქორწინების რეგისტრაციას.

მუხლი 185. განქორწინების რეგისტრაციის დროს ქორწინებამდელი გვარის მიკუთვნება

მეუღლე, რომელსაც სურს ატაროს ქორწინებამდელი გვარი, მოვალეა განაცხადოს ამის შესახებ განქორწინების რეგისტრაციის დროს. მეუღლისათვის ქორწინებამდელი გვარის მიკუთვნება აღინიშნება ჩანაწერში განქორწინების შესახებ.

მუხლი 186. განქორწინების აღნიშვნა მეუღლეთა საბუთებში

განქორწინების აქტის ჩაწერის შემდეგ გაიცემა განქორწინების აღნიშვნა და ყოფილ მეუღლეთა პასპორტებში ან პიროვნების დამადასტურებელ სხვა საბუთებში კეთდება ჩანაწერი განქორწინების შესახებ.

თავი ოცდამეერთე

შვილად აყვანის რეგისტრაცია

მუხლი 187. შვილად აყვანის რეგისტრაციის წესი და ადგილი

შვილად აყვანის რეგისტრაცია ხდება მშვილებელთა ერთობლივი ან ერთ-ერთი მათგანის განცხადებით, ან მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს შეტყობინებით (ამ კოდექსის 113-ე მუხლი).

მოქალაქობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ბიურო (განყოფილება) შვილად აყვანის რეგისტრაციას ახდენს შვილად აყვანის შესახებ მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო) საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილების საფუძველზე შვილად აყვანის შესახებ გადაწყვეტილების გამოტანის ადგილის მიხედვით.

მუხლი 188. ნაშვილების დაბადების ჩანაწერში ცვლილებების შეტანა

ნაშვილებისათვის მშვილებლის გვარისა და სახელის მიხედვით გვარისა და მამის სახელის მიცემის, ასევე ნაშვილების სახელის, აგრეთვე დაბადების ადგილის შეცვლის ან ნაშვილების მშობლად მშვილებლის ჩაწერის შემთხვევაში მოქალაქობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგანო, ნაშვილების დაბადების შესახებ ჩანაწერში სათანადო ცვლილებების შეტანის შემდეგ, გასცემს დაბადების ახალ მოწმობას ამ ცვლილებათა გათვალისწინებით.

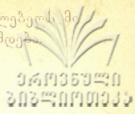
ნაშვილების გვარის, მამის სახელისა და დაბადების ადგილის შეცვლის შესახებ აღნიშნული უნდა იქნეს მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო) საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებაში შვილად აყვანის შესახებ.

მუხლი 189. სააქტო ჩანაწერის აღდგენა შვილად აყვანის გაუქმების ან ბათილად ცნობის შემთხვევაში.

სასამართლოს მიერ შვილად აყვანის გაუქმების ან ბათილად ცნობის შემთხვევაში შვილად აყვანის სააქტო ჩანაწერში აღდგება ყველა მონაცემი, რომელიც ჩაწერილი იყო შვილად აყვანამდე.

სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე უნდა გაუქმდეს მოქალაქობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგანოს მიერ გაკეთებული ჩანაწერი შვილად აყვანის შესახებ და დაბადების მოწმობა გაიცეს სასამართლოს გადაწყვეტილების მითითებების შესაბამისად.

შვილად აყვანისა და დაბადების მოწმობები, რომლებიც მშვილბეღის მი-
ღებული აქვს მამის ორგანოებისაგან, ჩამოერთმევა მას და გაუქმდება.

თავი ოცდამეორე

მამობის დადგენის რეგისტრაცია

მუხლი 190. მამობის დადგენის რეგისტრაციის წესი და ადგილი

მამობის დადგენის რეგისტრაცია ხდება მშობლების ერთობლივი განცხადების ან სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე, ხოლო დედის გარდაცვალების ან მისი საცხოვრებელი ადგილის დადგენის შეუძლებლობის შემთხვევაში — მამის განცხადებით.

სრულწლოვანი შვილის მიმართ მამობის დადგენის რეგისტრაცია დასაშვებია მხოლოდ მისი თანხმობით.

მამობის დადგენის რეგისტრაცია ხდება მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოში ერთ-ერთი მშობლის საცხოვრებელი ადგილის ან მამობის დადგენის შესახებ გადაწყვეტილების გამომტანი სასამართლოს ადვოკატისა და მისი მხედვით.

მუხლი 191. დაბადების ჩანაწერში მამის შესახებ ცნობების შეტანა

ცნობები მამის შესახებ, მამობის დადგენის თაობაზე ჩანაწერის საფუძველზე, მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოს შეაქვს დაბადების ჩანაწერში და გაცემს დაბადების ახალ მოწმობას.

თავი ოცდამესამე

სახელის, მამის სახელის და გვარის გამოცვლის რეგისტრაცია

მუხლი 192. სახელის, მამის სახელის და გვარის გამოცვლის რეგისტრაციის წესი

სახელის, მამის სახელისა და გვარის გამოცვლის რეგისტრაცია ხდება მშრომელთა დეპუტატების რაიონული (საქალაქო) საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ბიუროში (განყოფილებაში) განმცხადებლის მუდმივი საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

მამის მიერ სახელის შეცვლის რეგისტრაციის დროს იცვლება მისი არასრულწლოვანი შვილების მამის სახელი. სრულწლოვან შვილებს მამის სახელი შეეცვლება მხოლოდ მაშინ, როცა ისინი შეიტანენ განცხადებას მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერ ორგანოში.

არასრულწლოვანი ბავშვის გვარი იცვლება ორივე მშობლის მიერ გვარის შეცვლის დროს, თუ გვარი ერთ-ერთმა მშობელმა შეიცვალა, არასრულწლოვანი

ბავშვის გვარი შეიცვლება მშობლების შეთანხმებით, ხოლო, თუ ასეთი შეთანხმება არ არსებობს, გვარის შეცვლის საკითხს გადაწყვეტს მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო.

მუხლი 193. სახელის, მამის სახელისა და გვარის გამოცვლის მოწმობის გაცემა

სახელის, მამის სახელისა და გვარის გამოცვლის შემთხვევაში მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების ჩამწერი ორგანო აუქმებს წინათ გაცემულ მოწმობას და შეტანილი ცვლილებების გათვალისწინებით მის ნაცვლად გასცემს ახალ მოწმობას.

კ ა რ ი VI

ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ საბჭოთა კანონმდებლობის გამოყენება უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა მიმართ. ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ უცხოეთის სახელმწიფოთა კანონების, საერთაშორისო ხელშეკრულებათა და შეთანხმებათა გამოყენება

მუხლი 194. ბავშვის მოქალაქეობა

ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების კანონმდებლობის საფუძვლების შესაბამისად ბავშვი, რომლის ორივე მშობელი მისი დაბადების დროს სსრ კავშირის მოქალაქე იყო, ითვლება სსრ კავშირის მოქალაქედ, მიუხედავად იმისა, თუ სად დაიბადა იგი.

მშობელთა სხვადასხვა მოქალაქეობის დროს, რომელთაგან ბავშვის დაბადების მომენტისათვის ერთი სსრ კავშირის მოქალაქე იყო, ბავშვი ითვლება სსრ კავშირის მოქალაქედ იმ პირობით, თუ ერთ-ერთი მშობელი ბავშვის დაბადების დროს სსრ კავშირის ტერიტორიაზე ცხოვრობდა, ხოლო, თუ ამ დროს ორივე მშობელი სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ ცხოვრობდა, ბავშვის მოქალაქეობა განისაზღვრება მათი შეთანხმებით.

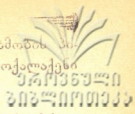
მუხლი 195. საბჭოთა მოქალაქეების დაქორწინება უცხოელებთან და უცხოელთა დაქორწინება ერთმანეთთან საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში

საბჭოთა მოქალაქეების დაქორწინება უცხოელებთან, აგრეთვე უცხოელთა დაქორწინება ერთმანეთთან საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში ხდება საერთო საფუძველზე.

საბჭოთა მოქალაქეების დაქორწინება უცხოელებთან არ იწვევს მოქალაქეობის შეცვლას.

უცხოელთა შორის დაქორწინება, რაც ხდება სსრ კავშირში უცხოეთის სახელმწიფოთა საელჩოებსა ან საკონსულოებში, საქართველოს საბჭოთა სო-

ციალისტურ რესპუბლიკაში ჩაითვლება ნამდვილად ურთიერთთანხმობის პირობით, თუ ეს პირები დაქორწინების მომენტში იმ სახელმწიფოს მოქალაქეები იყვნენ, რომელმაც ელჩი ან კონსული დანიშნა.

მუხლი 196. საბჭოთა მოქალაქეების დაქორწინება და მოქალაქეობრივი მდგომარეობის სხვა აქტების შესრულება სსრ კავშირის საელჩოებსა და საკონსულოებში. სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ დაქორწინების აღიარება

ქორწინების და ოჯახის შესახებ სსრ კავშირისა და მოკავშირე რესპუბლიკების კანონმდებლობის საფუძვლების შესაბამისად, სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ მცხოვრები საბჭოთა მოქალაქეები დაქორწინდებიან სსრ კავშირის საელჩოებში ან საკონსულოებში.

საზღვარგარეთ სსრ კავშირის საელჩოებსა და საკონსულოებში დაქორწინებისა თუ მოქალაქეობრივი მდგომარეობის სხვა აქტების შესრულების დროს გამოყენებულ იქნება საქართველოს სსრ კანონები, თუ დაინტერესებული პირები არიან საქართველოს სსრ მოქალაქენი. თუ დაინტერესებული პირები არიან სხვადასხვა მოკავშირე რესპუბლიკების მოქალაქენი, ან არ არის დადგენილი რომელი რესპუბლიკის მოქალაქენი არიან ისინი, მაშინ მათი შეთანხმებით გამოყენებული იქნება ერთ-ერთი მოკავშირე რესპუბლიკის კანონები, ხოლო შეუთანხმებლობის შემთხვევაში საკითხს წყვეტს ის თანამდებობის პირი, რომელიც მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტის რეგისტრაციას ახდენს.

იმ შემთხვევაში, როცა საბჭოთა მოქალაქეებს შორის დაქორწინება და უცხოელთან საბჭოთა მოქალაქეების დაქორწინება ხდება სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ დაქორწინების იმ ფორმის დაცვით, რომლებიც დაქორწინების ადგილის კანონით არის დადგენილი, ეს დაქორწინება ჩაითვლება ნამდვილად საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში, თუ მის ნამდვილობას ხელს არ უშლის ამ კოდექსის მე-14, მე-15, მე-18 და 43-ე მუხლებიდან გამომდინარე დაბრკოლებები.

სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ შესაბამისი სახელმწიფოს კანონების მიხედვით უცხოელთა დაქორწინება ჩაითვლება ნამდვილად საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში.

მუხლი 197. უცხოელთან საბჭოთა მოქალაქის და უცხოელთა შორის განქორწინება საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში. სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ მომხდარ განქორწინებათა აღიარება

უცხოელთან საბჭოთა მოქალაქის და აგრეთვე უცხოელთა შორის განქორწინება საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში ხდება საერთო საფუძველზე.

სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ შესაბამის სახელმწიფოთა კანონების მიხედვით საბჭოთა მოქალაქეებსა და უცხოელებს შორის განქორწინება ჩაითვ-

ლება ნამდვილად საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში, თუ ქორწინების მომენტში ერთი მეუღლე მაინც სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ ცხოვრობდა.

სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ შესაბამის სახელმწიფოთა კანონების მიხედვით საბჭოთა მოქალაქეების განქორწინება ჩაითვლება ნამდვილად საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში, თუ ორივე მეუღლე განქორწინების მომენტში სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ ცხოვრობდა.

სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ შესაბამის სახელმწიფოთა კანონების მიხედვით უცხოელთა განქორწინება ჩაითვლება ნამდვილად საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში.

საზღვარგარეთ მუდმივად მცხოვრები საბჭოთა მოქალაქეების განქორწინების საქმე შეიძლება განიხილოს საქართველოს სსრ სასამართლოებმა სსრ კავშირის უმაღლესი სასამართლოს დავალებით.

მუხლი 198. სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ მცხოვრები საბჭოთა მოქალაქეობის მქონე ბავშვის შვილად აყვანა. საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში უცხოელთა მიერ ბავშვის შვილად აყვანის წესები

ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ სსრ კავშირის და მოკავშირე რესპუბლიკების კანონმდებლობის საფუძვლების შესაბამისად სსრ კავშირის ფარგლებს გარეთ მცხოვრები საქართველოს სსრ მოქალაქეობის მქონე ბავშვის შვილად აყვანა ხდება სსრ კავშირის საელჩოში ან საკონსულოში. თუ მშვილებელს საბჭოთა მოქალაქეობა არა აქვს, შვილად აყვანისათვის საჭიროა მიიღოს საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ნებართვა.

ნამდვილად ითვლება აგრეთვე საქართველოს სსრ მოქალაქეობის მქონე ბავშვის შვილად აყვანა, როცა ეს ხდება იმ სახელმწიფოს ორგანოებში, რომლის ტერიტორიაზეც ცხოვრობს ბავშვი, თუ წინასწარ მიღებულია შვილად აყვანის ნებართვა საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსაგან.

საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე უცხოელთა მიერ საბჭოთა მოქალაქეობის მქონე ბავშვების შვილად აყვანა ხდება ამ კოდექსის მე-13 თავით დადგენილ საერთო საფუძველზე, იმ პირობით, თუ ყოველ ცალკეულ შემთხვევაში არსებობს შესაბამისად საქართველოს სსრ, აფხაზეთისა და აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭოებისა და სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის მშრომელთა დეპუტატების საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თანხმობა.

მუხლი 199. ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ სსრ კავშირისა და საქართველოს სსრ კანონმდებლობის გამოყენება მოქალაქეობის არმქონე პირთა მიმართ

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში მცხოვრები მოქალაქეობის არმქონე პირები დაქორწინდებიან, განქორწინდებიან, სარგებლობენ ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ საქართველოს სსრ კანონმდებლობიდან გა-

მომდინარე უფლებებით და ეკისრებათ ამ კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოვალეობანი საბჭოთა მოქალაქეების თანაბრად, საერთო საფუძველზე.

მუხლი 200. საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში უცხოეთის კანონებისა და საერთაშორისო ხელშეკრულებისა და შეთანხმებათა გამოყენება

ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ უცხოეთის კანონების გამოყენება საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკაში ან ამ კანონებზე დაფუძნებული მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების აღიარება არ შეიძლება, თუ ასეთი გამოყენება ან აღიარება ეწინააღმდეგება საბჭოთა წყობილების საფუძვლებს.

თუ საერთაშორისო ხელშეკრულებით ან საერთაშორისო შეთანხმებით, რომელშიც სსრ კავშირი ან საქართველოს სსრ მონაწილეობს, დადგენილია წესები, რომლებიც განსხვავდება ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ საქართველოს სსრ კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესებისაგან, მაშინ საქართველოს სსრ ტერიტორიაზე გამოყენებული იქნება საერთაშორისო ხელშეკრულების ან საერთაშორისო შეთანხმების წესები.

უ ი ნ ა ა რ ს ი

საქართველოს სსრ საქორწინო და საოჯახო კოდექსი

კ ა რ ი I

ზოგადი დებულებანი

თავი პირველი. ძირითადი დებულებანი	3—6
თავი მეორე. კანონმდებლობა ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ	5—6
თავი მესამე. სასარჩელო ხანდაზმულობა	6—7

კ ა რ ი II

ქორწინება

თავი მეოთხე. დაქორწინების წესი და პირობები	7—8
თავი მეხუთე. მეუღლეთა უფლებები და მოვალეობანი	8—11
თავი მეექვსე. ქორწინების შეწყვეტა	11—14
თავი მეშვიდე. ქორწინების ბათილობა	14—16

კ ა რ ი III

ოჯახი

თავი მერვე. შვილების წარმოშობის დადგენა და ჩაწერა	16—18
თავი მეცხრე. მშობლების უფლებანი და მოვალეობანი შვილების აღზრდის საქმეში	18—22
თავი მათე. მშობლებისა და შვილების საალიმენტო მოვალეობანი	22—25
თავი მეთერთმეტე. ოჯახის სხვა წევრების საალიმენტო მოვალეობანი	25—27
თავი მეთორმეტე. ალიმენტის გადახდის და გადახდევინების წესი	27—30
თავი მეცამეტე. შვილად აყვინა	30—37

IV კ ა რ ი IV

მეურვეობა და მზრუნველობა

თავი მეთოთხმეტე. ზოგადი დებულებანი	37—40
თავი მეთხთმეტე. მეურვისა და მზრუნველის უფლება-მოვალეობანი	40—45

კ ა რ ი V

მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტები

თავი მეექვსემეტე. ზოგადი დებულებანი	47—48
თავი მეჩვიდმეტე. დაბადების რეგისტრაცია	48—49
თავი მეთვრამეტე. გარდაცვალების რეგისტრაცია	49—50
თავი მეცხრამეტე. ქორწინების რეგისტრაცია	50—52
თავი მეოცე. განქორწინების რეგისტრაცია	52—53
თავი ოცდამეერთე. შვილად აყვანის რეგისტრაცია	53
თავი ოცდამეორე. მამობის დადგენის რეგისტრაცია	53—54
თავი ოცდამესამე. სახელის, მამის სახელისა და გვარის გამოცვლის რეგისტრაცია	

კ ა რ ი VI

ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ საბჭოთა კანონმდებლობის გამოყენება უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა მიმართ. ქორწინებისა და ოჯახის შესახებ უცხოეთის სახელმწიფოს კანონების, საერთაშორისო ხელშეკრულებათა და შეთანხმებათა გამოყენება . . . . . 54—57